

Jonan Fernandez:

**“Alderdi guztien artean
adostutako testu bat
lortzen ez badugu, gure
helburua bete ez den
seinale izango da”**

Orain dela bederatzirte sortu zen Elkarri, euskal gizartean zegoen hutsune bat betetzeko, alegia, indarkeriari ezetz esan eta elkarrizketari ateak zabaltzeko. Zenbaki honetan, Jonan Fernandezekin mintzatzeko aukera izan dugu. Bere ustez, Elkarrik antolatu duen Bake-Konferentziak bide eman behar du alderdi guztien arteko akordio batera heltzeko; akordio xume eta apala, hasieran; baina, aldi berean, beste akordio sendoetarako oinarriak jartzeko modukoa. Horretan ez dira bakarrik egongo: euskal gizartearen zati handi batek, Estatuko eta nazioarteko pertsona ospetsuek, eta zazpi nobel saridunek euren babesa eman diote bakearen aldeko ekimen honi.

10. or.

INTERNET HERRITARREKIKO HARREMANETAN: AUKERA? PREMIA?

Irungo Udalak eta Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundeak *Herri-administrazioa informazioaren gizarte berrian* izeneko jardunaldiak antolatu zituzten Irunen urriaren 25ean eta 26an. Helburua honako hau izan zen: nola aprobeztatu teknologia berriak herritarrei zerbitzu hobea eskaintzeko. Jardunaldiotara jende ugari bildu zen, beste administrazioetan zer egiten den jakin nahian: izenpe digitala, programa bereziak, sarearen bidezko tramiteak... Horien guztien berri aurkituko duzu erreportaje honetan.

13. or.

Eztabaida:

Nolako harrera egiten diegu euskaldunok etorkinei?

Euskal Herria herri migratzailea izan da: bai krisi ekonomikoak bultzatuta, bai gerrak edo egoera politikoak akuilatuta. Azken urteotan, ordea, herri migratzaile izatetik, etorkinen hartzaile izatera pasa gara. Gero eta etorkin gehiago ditugu gure artean, beren jatorrizko herrialdeetako miseriatik edo gatazka politikoetatik ihesi. Baina, nola hartzen ditugu euskaldunok etorkinak? Horixe galdetu diegu hainbat laguni.

20. or.

6

Euskalduntzea

Ohar batzuk, hirugarren hizkuntza eskakizuneko idatzia-
ren inguruan.

16

Lanean euskaraz

Testuak moldatzeko
estrategiak: adibide bat.

18

Normalkuntza

Euskal prentsa idatzia-
ren beharrikada nabarmena.

PAPER
BIRZIKLATUA

Zuzendaritza:
Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (IVAP)

Koordinatzailea:
Joseba Lozano

Diseinua, fotokonposizioa eta inprimatzea: Itxaropena S.A.

Marrakial: Concetta Probanza

Zenbaki honetako lankideak:
Mikel Aizpuru, Koldo Amestoy, José María Arberas, Aintzane Arrieta, Jose Inazio Basterretxea, Jexu Eizagirre, Luis Elizondo, Aintzane Etxebarria, Itziar Callastegi, Jakes Goikoetxea, Aitor Gorostiza, Susana Jauregi, Montxo López de Ipiña, Joseba Lozano, Luma, Mon, Nerea Pikabea, Josemari Robles, Rosa Mari Urrutia, Iñaki Zabaleta.

ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ
aldizkarian argiratutako artikulua berridatz daitezke, bai osorik, bai zatika, baina artikulua nondik ateratu diren aipatu behar da beti.

ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ
aldizkariak ez ditu derrigorrez bere egiten artikulua eta kolaborazioetan agertzen diren iritziak.

ADMINISTRAZIOA
EUSKARAZ

ISSN: 1576-5563. **Legezko Gordailua:** BI-1141-93. **Egilea:** Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea Donostia-San Sebastián 1. 01010 VITORIA-GASTEIZ. Tel. 945 01 76 00. /http://www.ivap.org

PERTSONAIA

ALEX ANGULO:

“Ezaguna izan arren, lehengoa naiz”

Umila, langilea eta umoretsua. Horrelakoa da Alex. Erandioarra jaiotzez, Bilbon eman ditu bizitzako urterik gehienak. Athletic zalea, hori beti. Era guztietako paperak antzestu ditu. Berrogeita zortzi urte ditu, eta Tele Seko *Periodistas* telesailan ikus dezakegu astelehen gauero “Blas” kazetariaren papera egiten. Telefono-hariaren teknologiarri esker, aktore izatearen gora-behera guztiez mintzatu da Alex, barre-zipriztinak tartekatuz.

Bilboko Deustua auzoa duzu bizileku aspaldidanik...

Halaxe da. Aste osoa Madrilen pasatzen dudun arren, Bilbon biziko banintz bezalaxe da. Ia astebururo etxera etortzen naiz.

Hemen hasi zen, gainera, antzerkirako duzun zaletasuna. Gogoan al duzu antzokira edota zinemara joan zinen lehen eguna?

Lehenengo aldiaz ez naiz oroitzen, baina gogoan dut nola mutil koskorak ginela Deustuko zinemara joaten ginen. Garai hartan pezeta bat besterik ez genuen ordaintzen, erromatarren, indioen eta bakeroen filmak ikusteagatik.

Garai beretsuan eskolan egiten zenituzten antzeppenak...

La Salle ikastetxean jaialdi antzekoak egiten ziren, eta jaialdi hauen barruan *teatro leído* deiturikoa egiten zen. Antzeppen horiek egiteko irrikitan egoten nintzen beti, baina arrazoi batengatik edo besteagatik sekula ez ninduten aukeratzen...

Hala ere, ez zenuen amore eman... *Cómicos de la Lengua* eta *Karraka* antzerki taldeetan eman zenituen lehen urratsak...

Herriz herri, antzeppenak eginez Bizkaiko hainbat pilotaleku, enparantza eta areto pasa genituen. Egia esan behar badut, Jose Ramon Bareari eta Santiago Gurrutxagari asko zor diet, eurek lagundu baitzidaten hasieran.

Magisteritza ikasketak egin zenituen, irakasle ibili ere bai...

Nire amaren nahia bete nuen horrela. Denbora gutxi iraun nuen, ordea. Bi urteren ondoren aktore izatearen alde egin nuen apustu.

70eko hamarkadan izan zen hori. *Segoviako Ihesa*, *Todo por la pasta*, *Tu novia está loca* edota *Mirindas asesinas* izan ziren hasierako filmetako batzuk...

Bai. Alex de la Igleiarekin dudun harremana aspaldikoa da, eta berarekin etorri dira gero ere nire arrakastarik handienak: *Acción mutante*

eta *El día de la bestia*. Film hauetan talde-lanak garrantzi handia izan du. Alexen ausardia eta imajinazioa erantsi behar zaizkio honi.

Azkenaldian telebistako aurpegi bihurtu zara. Fikzioan kazetaria zara, serioa eta arduratsua. Errealitatean, ordea, ez dituzu elkarrizketak maite...

Halaxe da (barre artean). Uste dut nire aldean zer kontatua duten pertsonak ugari direla. Ezaguna egin banaiz ere, lehengoa naiz. Kazetariaren papera egiten dut, baina zuen aldean abantaila askorekin jokatzeko dut: ez dut artikulurik idazten eta nagusiak ez dit errietarik egiten... Dena den, txantxak alde batera utzita, hainbat egunkari bisitatu ditut nire interpretazioak sinesgarritasuna izan dezan. Azken finean, aktoreok kalean ikusitakoa kopia besterik ez dugu egiten.

“Telebistako lanak hustu egiten du pertsona”. Zuk esana.

Ordu asko ematen ditugu kameraren aurrean, paper berdintsua egiten, eta bestelako gauzak egiteko denbora gutxi izaten dugu. Dena den, telebistak segurtasun ekonomikoa ematen du.

Ondas saria jaso duzu *El día de la bestia* filmagatik eta *Periodistas* telesailagatik, Euskal Aktoreen Batasunak ere beste bi eman dizkizu... Zer sentitzen da horrelakoetan?

Sariak eskertzekoak dira, pizgarriak dira. Sari haiek, ordea, ez dira nireak bakarrik, lantalde osoarenak baizik. Azken finean, besteengandik ikasi dut nik.

Aurrera begira, proiekturen bat ba al duzu eskuartean?

Ez. Une honetan telesailari lotuta nago eta, beraz, ezin dut ezertan pentsatu. Bizitzak berak erakusten dizu bidea, eta hurrengo eskaintza sortzen denean, erabaki egokiena hartu ahal izateko nahiko indartsu eta bare egotea espero dut.

Nerea Pikabea
Kazetaria

TELEZABOR MOMENT

Eguna ordenagailuaren aurrean pasatu eta gero, etxera ia gauz heldu, pijama jantzi eta beste gogo handirik ez dugu izaten, ohera sartu baino lehen telebista pixka batean ikustea baino. Geratzen zaizkigun hiru neuronei patxada eman eta kutxatxoari begira geratu, beste ezertan pentsatu gabe. Alferrik ordea: gehiegi pentsatzea gustuko dugulako izango da agian. Edo deformazio profesional bat, zer egingo diogu bada. Baina telebista ikustek ere ez digu ihes egiten laguntzen, batez ere Euskal Tedespista sintonizatzeko ohitura (txarra?) badugu. Orduan bai, akabo. Darabilten euskarari buruz ari gara, noski.

Eusko labeldun kulebroi ofiziala amaitu eta oraindik esna bazaude, zaude lasai, zaude ziur atzetik datorkizun proba ere ez dela askoz hobea izango: *Hasiberriak*. Tumatxa, hi! Baserri giroko moldeetatik salto mortala egin eta Ñoñostiarik pijoenean agertuko zara. Bi hauen euskara mailari buruzko doktore-tesirik ez dugu hemen egingo: hainbat urte pantailan izan eta gero, badirudi *Goenkalek* zertxobait kaletartu duela lehen esaera zaharrez josita iristen zitzaigun euskara hura. Ondo beraz. *Hasiberriak* telezabortxoan darabilten hizkera, aldiz, saioko protagonista zein egoerak bezain artifiziala da. Aktoreak txarrak direlako izango da, edo islatzen den errealtateak zerikusirik ez duelako Euskal Herrian bizi dugunarekin, edo arduradunek oraindik zehaztu gabe dutelako produktua umeentzako, gaztetxoentzako, nerabeentzako, unibertsitarioentzako ala zein kristorentzako den. Batek daki. Edonola ere, ezin gauza onik espero hamster bat protagonista bilakatzeko den telebista batetik.

Enpin. Lokartu gabe segitzen baduzu, bigarren proba gaindituztat joko dugu. Halere kontuz! Adi! Kasu! Hirugarren proba dator orain: zailena, gogorrena. Aurrera jarraitu nahi duzula? Ongi da, gero ez esan abisatu ez dugunik. Psikologoaren faktura zure kontu doa azken batean. *Sorginen Laratza*.

Egia esan, ez dakigu nondik hasi: makinatxo bat arrazoi dago saio hau kritikatzeko, bere alde onak ere badituela onartuta, noski. Azken hauen artean, inongo dudarik gabe, Anjel Alkain, Asier Hormaza eta Martxelo Sotes. Euren aktore lanetan une bikainak (*bikain moment*, inork gauzak horrela hobeto ulertzen baditu) eskaintzen dituzte eta, telebistaren mundua gehiegi ezagutzen ez badugu ere, ziurtzat jo daiteke euren atzean gidoilari talde sendo bat ere badagoela. Bakoitzari berea: alde horretatik gure txaloak merezi dituzte.

Baina ez gaitezen gehiegi againa: saioko protagonista nagusia Klaudio da, bere txotxi-euskara, jalons-hizkera eta azentu-moment guztiekin. Onargarria izan daiteke Euskal Herrian *Crónicas marcianas*-en kopia bat egitea. Nola edo hala onar dezakegu, baita ere, Boris baten papera betetzen duen norbait behar izatea. Bale, onartuta. Baina hortik eta gure belarri preziatuak (zinez maite baititugu, ez pentsa) izorrratzera alde handia dago: errepara iezazioe bere azentu-dantzari, eta saioa amaierara lotsarik pasatu gabe heltzea lortzen baduzue... bejondeizuela! Dagoeneko gorra zaretelako izango da. Zorionekoak gorra.

Gorka Narbona
Teresa Sáenz

JOXERRA INTERÍNEZ

BEHIN BEHINEKO FUNTZIONARIOA

interinez@mindless.com

Gutunak makinaz idatzi eta, gehienez ere, 15 lerro izango dituzte. Gutunarekin batera, nahitaez, igorlearen izen-abizenak eta NANA adierazi beharko dira. Jasotako gutunak ez dira itzuliko. Toki-arazorik izanez gero, ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ aldizkariak eskubide osoa izango du gutunak laburtuta argitaratzeko. Halaber, ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ aldizkariak bere erantzuna eman ahaliko du sail honetan bertan.

EIRE euskal unibertsitatean dago, ez Irlandan

Irlandaren deitura *Eire* da, baina ez dago Eire bat bakarrik Europan. Izan ere, Euskal Herrian, 1999an, unibertsitateko euskal irakasleok *EIRE, Unibertsitateko Euskal Irakasleen Elkarte*a sortu baikenuen, unibertsitatean euskararen alde jarduteko. Ia bi urteko lana izan zen, sorkuntza-prozesu luzea beraz. Sorkuntza-prozesuan 260 euskal unibertsitate-irakasle inguru ibili ziren lanean eta 1999ko ekainaren 12an *Batzar Irekia* egin zen Bilbon. Batzar horretan, EIREren izaera eta funtzionamendua ebazten zituen Txostena eztabaidatu eta onartu zen, eta halaber, Batzorde Eragile berri bat izendatu, elkarte legezatzeko. Egun hartan sortu zen egiaz, soziologikoki, EIRE. Gero, 1999ko abenduaren 18an, Bilbon baita ere, EIREren Legezatzete-Batzarrea egin zen, non estatutuak onartu eta lehenbiziko zuzendaritza hautatu baitziren.

Helburuak eta eginkizunak

EIREren helburu nagusienak hauek dira:

1. Euskal Herriko unibertsitateetan euskararen garapen oso eta eutsigarria –normalkuntza– lortzea, irakaskuntzan, ikerkuntzan, barne eta kanpo kudeaketan eta gainontzeko zereginetan, unibertso propioa izateko.
2. Unibertsitateko euskal irakasleen artean komunikazioa bultzatzea.
3. Euskal unibertsitatearen alde lan egitea eta Euskal unibertsitate-barrutia eratzea.

Lehenbiziko helburuan *garapen oso eta eutsigarria (complete y sostenible* gaztelaniaz) kontzeptua idatzi dugu, oso kontzeptu garrantzitsua, egiaz. Horren definizioa honela ematen dugu: “euskal unibertsitatearen garapena *osoa* izango da, baldin eta euskal hizkuntza komunitatearen eta bere kideen unibertsitate beharrak kalitatez eta kantitatez egoki betetzen baditu; eta garapena *eutsigarria* izango da, gaurtik aurrera etorkizuna modu egokian ahalbidetzen duen neurrian.”

Eginkizunei dagokienez, lau zeregin estrategiko ditugu: Euskal Herriko unibertsitateetako erabakiguneetan eta erabakigileengan *eragin egitea*; bertako eta kanpoko unibertsitateetan dauden euskal irakasleen artean *komunikazioa hobetzea*; Euskal Herriko unibertsitateetan euskararen egoeraren eta berari eragiten dioten gertakizunen *informazioa ematea*, bai unibertsitate komunitateari eta bai gizarteari; eta azkenik, *euskara-unibertsitate* bikotearen *eztabaidagunea* izatea.

Lanerako tresnak eta estiloa

Zer tresna erabiltzen ditu EIREk helburu eta eginkizun horiek bideratzen saiatzeko? Oso lanabes arrunt, baina praktiko eta fruitu-emangarriak: elkarriketak, bisitak, aldizkariak, txostenak, kongresuak, hitzaldiak, prentsaurrekoak, eta antzekoak. Jakina, unibertsitate bakoitzean eginkizun praktiko hauek bertako egoerara egokituko dira.

Lan estiloa ere zorrotz zaintzen du EIREk; eta gizalegezko eta kortesiazko jokabidea erabiliko du beti, baina irmotasunik, sendotasunik eta eraginkortasunik galdu gabe.

Bazkideak eta hizkuntza

Gaur egun 200 EIREkide inguru daude elkartearen, alegia, bazkide oso; eta beste 50 inguru EIRElagun, hau da, elkartearekin ados egon, bertan parte hartu eta informazio guztia jasotzen dutenak, baina bazkide ez direnak. EIRElagun izateko ez da eskatzen euskal unibertsitate-irakasle izatea.

Egindako lanak

Orain arteko lan handienak bi izan dira. Lehenik, elkarte bera sortu, legezatu eta lanean jartzea. Bigarren, *Euskal Unibertsitatea-2001 Kongresua* antolatu eta burutzea. Kongresua Bilbon egin da, 2001eko irailaren 28 eta 29an, eta bere eginkizunak bi izan dira: euskal unibertsitatearen gaurko egoera zientifikoki aztertu eta etorkizunerako garapen estrategiak eta proposamenak egitea.

Euskal Unibertsitatearen Kongresuaren ondorioen artean hauek onartu ziren:

1. *Euskal unibertsitatea* euskarazko unibertsitate modura definitzen dugu, eta bere baitan euskaraz egiten den unibertsitate irakaskuntza, ikerkuntza, kudeaketa eta egitura oro hartzen ditu. Pentsabide horretatik, Euskal Herrian dauden unibertsitate guztietako euskarazko jarduera oro ere, euskal unibertsitatearen zati da –irakaskuntza, ikerkuntza, kudeaketa, eta egitura kontuan izanik–; halaber, osotara euskaraz lan egiten duen unibertsitatea edo unibertsitate-gunea ere Euskal unibertsitatearen zati izango da. Guztien artean osatzen baitute *Euskal unibertsitatea*. [...].
2. [...] Euskal unibertsitatearen garapena bermatuko duten unibertsitate lege propioak behar dira, Euskal Herriko erakunde publikoetan sortuak.

Azkenik, EIREkideen artean komunikazioa hobetzeko, elkar-teak bete-betean erabiltzen du internet eta, batez ere, e-posta. Halaber, urtean behin, *eireKa* aldizkaria argitaratzen du.

Iñaki Zabaleta

EIREren koordinatzaile nagusia

3. HEko idatziaren inguruan (1)

Orain arte 2. HEren nondik-norakoak azaltzen saiatu gara. Oraingo honetan, 3. HE hizpide hartuta, **idazmenaren** inguruan arituko gara, trebetasun honek –mintzamenarekin batera– sortarazten baitizkio azterketariari buruhausterik handienak.

IDAZMENA

Zer eskatzen da?

Maila honetan **kultura orokorreko gai** bati buruzko idatzizko testua sortu behar da. **Azalpen** eta **argudioetan** antolatutako edota egituratutako idazlana.

Ariketaren nondik-norakoak:

Azterketa-egunean azterketariak gai bat izango du. Laguntza gisa, gaiaren inguruko informazioa emango zaio batetik, eta bestetik, gaia garatzeko erabil dezakeen zenbait puntu.

Zenbaitetan paperaren aurrean jartzen garenean, zer esan, nola jokatu edota nondik hasi asmatu ezinik ibiltzen gara; izan ere,

buruan daukagun bakarra eskatzen den gutxieneko luzera betetzea da, 50 lerro osatzea, alegia. Gogora ekarri beharrekoa da, **zuzentasuna** ez ezik, informazioa nola eman ere –**ideiak nola azaldu, arrazoitu eta lotu**– garrantzitsua dela.

HAEE-IVAPEko azterketaldi batean zuzendutako azterketen hustuketa egin dugu eta sarrien gertatzen diren hutsak jaso ditugu. Eskuaratean erabili ditugun idazlanak aztertu ostean, konturatu gara, besteak beste, **gaiarekiko loturan, koherenztian** eta **kohesioan** hutsegiten dela. Hauexek izango dira, hain zuzen ere, atal honetan aztertuko ditugunak. Adibide modura agertuko ditugun pasarteak azterketariak beraiek idatzitakoak dira.

Gaiarekiko lotura

Idazlan askotan antzeman dugu ariketaren erdia kasu partikularretan edota anekdotetan dagoela eraturta. Pasadizoren bat edo beste aipatzea lagungarri gerta daiteke, beti ere, agertutako ideia argitzeko edo osatzeko balio baldin badu. **Baina kontuz!** Horretan luzatzeak edota neurriz kanpo erabiltzeak betelanaren itxura ematen du eta honek ariketaren helburutik aldentzea dakar. Hona hemen bi adibide:

GAIA: PUBLIZITATEA

A-Adibidea

Publizitatean erabiltzen diren teknikak ikaragarri hobetu dira.

Alde batetik, pertsonaia ospetsuak ager daitezke (hauek oso modan daude), hau da, kirolariak, Raul, Alex Crivillé, Jordan, Agassi, ... aurkezleak, Robinson, Carlos Lozano, eta abar.

Ah! Eta ezin ditugunak ahaztu, bada, modeloak dira, Claudia, Cindy, Elle Mcpherson, Judit...

“**Publizitatean erabiltzen diren teknikak ikaragarri hobetu dira**” esaldia irakurri ondoren, teknika edota hobekuntza horiei buruzko informazioa jaso beharko genuke. Garatu beharreko kontzeptua hau izanda, pasarte honetan erabilitako izen-zerrendak ez du inolako funtziorik betetzen; izan ere, pertsonaia ospetsuen izendatze hutsa baino ez da eta ondorioz, betelanaren itxura du.

B-Adibidea

Ah! Bestalde “gancho” delakoa dutenak daude.

Adibidez, hamaika eta erdiak dira, coca-cola ordua, mutila, mutilaren bularra, oso sexuala da. Iradokizun osoa erakusten du. Holakoek asko saltzen dute.

Paragrafo honetan publizitateak erabilitako beste teknika baten berri eman nahi digu azterketariak, **sexuaren erakargarritasunarena** gure ustez, baina ideia hau garatzeko, berriro ere, adibideetara jo du eta iragarki baten deskribapena egin du.

Adibideetan **bakarrik** oinarritutako estrategia hau desegokia iruditzen zaigu. Horrek, maila honetan eskatzen den gaiarekiko ikuspegi zabala erakustea eragozten baitu. Azalpen eta argudioetan oinarritutakoa alegia.

Gaiari ondo heltzea bezain garrantzitsua dugu emandako informazioa, gertaera eta argudioak ondo lotuak eta garatuak egotea. Kontua ez da ideia asko azaltzea ezta ideia bakar baten inguruan idazlan osoa oinarritzea ere, agertu nahi diren kontzeptuak era egokian **zehaztea** eta **lotzea** baizik.

Koherentzia

Hurrengo adibide honetako esaldiak ez dira lehenengo irakurraldian ulertzen. Irakurleak hipotesiak egin behar ditu, interpretaziora jo behar du, testuan adierazten ez dena ulertzeko.

Orain lehen bezala, dena onartua da **ideiak eta gauzaren bat saltzeko**. (1) Mende honetako erregea merkatua da eta bere ondoan dagoena, publizitatea, ekonomia eta politikaren erregina da. **Bata eta bestea** bat datoz eta ezinezkoa da beraien lana banatzea edo bereiztea. (2)
Merkatuak kontzientzia izango balu, **gizarteen egoera desberdina izango litzateke** (3) baina kontzientzigabekoa denez... ba orduan akabo.

(1) **“...ideiak eta gauzaren bat saltzeko”**. Esaldi honetan zehaztasun falta antzematen da. Aipamen generikoeziak eta esanahi zabalak hitzak saiestu egin behar dira, informazioaren nondik-norakoa ilundu besterik ez baitute egiten.

(2) **“Bata eta bestea”** irakurtzen dugunean, ez dakigu lehenengo irakurraldian zeri egiten zaion erreferentzia, publizitateari, merkatuari, politikari, ekonomiari. Eta goragoko lerroetara bueltatu behar dugu mezuaz jabetuko bagara. Erreferenteak erabiltzea, beraz, ez dadila oztopo izan mezua ulertzeko.

(3) **“...gizarteen egoera desberdina izango litzateke”**. Azterketariak esaldian aurkezten duen informazioak ez du euskarririk, ez baitu agertzen ideia borobiltzeko ezinbestekoak diren zenbait datu: nolakoa da gizartearen egoera? Bestelakorik gertatuz gero, nolakoa izango litzateke?

Saiatu ideia nagusi bakoitza paragrafo batean garatzen. Ideia motroiloa bata bestearen ondoan jartzeak ez dio komunikazioari mesederik egiten eta.

Kohesioa

Esaldiak eta paragrafoak ondo lotzeko testuari batasuna emango dioten kohesio elementuez eta puntuazio egokiaz baliatuko gara. Dena den, kontuz ibili kohesio elementuak erabiltzean; hauek, behar den tokian eta egoki erabilia, lagundu egingo dute irakurketan, baina kontrakoak mezua oztopatu baino ez du egingo.

Bestela erreparatu ondorengo pasarte honi:

...Beti publizitatean gatatzen dutena berriro berreskuratzen dute edo hau espero dute arduradunek behintzat. **Izan ere**, batzuetan produktu baten arrakasta publizitatearen mende dago. **Halaber**, publizitatea antolatu aurretik aurrekontuetan kontuan hartzen dute zenbat irabazi ahal den. **Horretaz gain**, aipagarria izan daiteke gure gizartean daukan eragina publizitateak.

Zehaztasunik gabeko esaldi solteak lokailuen bidez lotu nahi izan dituen arren, lokailuen gehiegizko erabilera honek ez du batere laguntzen paragrafoa ulertzen. Ideiak ondo zehaztuz gero, ez dago ia makulu hauen premiarik. Eta gaurkoz besterik ez. Egindako iradokizunak eta emandako aholkutxoak kontuan izango dituzuelakoan, hurrengora arte.

Aintzane Etxebarria
Itziar Gallastegi
Susana Jauregi
HAEeko teknikariak

Mundua on line

Euskal kultura prentsan, 1900-1975

Eusko Ikaskuntzak *Euskal kultura prentsan, 1900-1975* izeneko datu-basea jarri du Interneten. Datu-baseak, guztira, 52.000 albiste baino gehiago biltzen ditu; hain zuzen ere, Euskal Herrian 1900-1975 urteetan kaleratu ziren 19 egunkariaren bildumaren hustuketa sistematikoan bildutako berriak. Eusko Ikaskuntzako iturrien arabera, «XX. mendeko Euskal Herri osoko kultur jarduerari buruzko iturririk handiena da». Besteak beste, honako komunikabide hauek agertzen dira: *Gure Herria*, *Euskadi*, *El Correo del Norte*, *El Heraldo Alavés*, *El Pueblo Vasco*, *Diario de Navarra*, *Le Courier de Bayonne*, *Euskalduna*, *El Liberal*, *La Gaceta del Norte* eta *El Diario Vasco*. Eusko Ikaskuntzak bost urte behar izan ditu lan hau burutzeko. Datu-basea kontsultatu nahi duen orok ondoko helbidera jo behar du:

www.eusko-ikaskuntza.org/form-brscgi/pren.html

Luis Elizondo
luis-elizondo@ivap.es

Agenda elektronikoa berria

Zer erakusketa izango dugu bihar? Zer hitzaldi interesgarri? Zer jaialdi? Hori guztia jakiteko, dagoeneko Internet sarean duzun agenda elektronikoa erabil dezakezu. Euskal Herriko kultur ekitaldien berri izango duzu edozein momentutan webgune honetan: www.gureagenda.com

Ondare linguistiko unibertsalari buruzko katedra

Euskal Herriko Unibertsitateak (EHU) katedra berria eratu du: Hizkuntz Ondare Unibertsalari buruzko katedra. Unescoren *Munduko Hizkuntzei buruzko txostena* lantzen lau urte eman ondoren, oraingo honetan, honako helburu nagusi hau lortu nahi dute: hizkuntz ondare unibertsala ezagutarazi eta babesaren beharraz sentsibilizatzea. Honen guztiaren koordinazioaz Patxi Juaristi EHUko irakaslea arduratuko da.

Aldizkari berriak kalean

Anboto. Durangaldean 1993tik aurrera astero kaleratzen zen *Eraz* astekariaren tokia beteko du *Anboto* euskara hutsezko astekari berriak. Hogeita lau orrialde ditu, eta, horietatik lau, herrietako informazioa emateko hartu dituzte. Erabili, euskara batua eta bizkaiera erabiltzen dituzte.

Tolosaldean Egunero. *Galtzaundi* taldeak eta *Euskaldunon Egunkariak* kaleratu duten egunkaria dugu. Euskara hutsean idatzitako zortzi orrialde ditu eta eskualdeko 28 herrietako etxeetara bidaltzen dute, doan. Nahi izanez gero, Interneten ere irakurri ahal duzu.

Txaparro. Irailean kaleratu zen Zarauzko euskarazko herri aldizkari honen lehen alea. Aldizkari berri hau, izen bereko kultur elkarteak atera du udalaren laguntzarekin, eta bi asterik behin plazaratuko da. Helburua herritarrei euren herriari buruzko informazioa ematea da, eta, honela, gertatzen diren albisteak, herritarren iritziak eta hurbileko gaiak ezagutaraztea.

Ibilbide luze bezain emankorra opa diegu hirurei; zorianak!

Multimeteo sistema euskaraz

Eguraldi-iragarpenak eskaintzen dituen sistema interaktibo hau hemendik aurrera euskaraz ere kontsultatu ahal izango da. Sistema 1995ean sortu zen Frantzian, eta lau hizkuntzatarako (frantsesa, ingelesa, alemana eta gaztelania) garatu zen. Bost urte beranduago, 2000. urtean, lau hizkuntza gehiagotara zabaldu zen: nederlandera, katalana, galegoa eta euskara. Egokitzapenak egin behar izan dira eta, honela, Donostiako IXA Taldea arduratu da lan konputazionalaz, eta UZEI Terminologia Zentroak hartu ditu terminologia lanak. Hona hemen helbidea:

www.inm.es/wwi/MultiMeteo/Multimeteo.html

Euskarazko Software Katalogoa

UEUk euskaraz dagoen software guztia bildu du Euskarazko Software Katalogoan, Bizkaiko Foru Aldundiaren laguntzarekin. Guztira ehun bat produktu jasotzen ditu zazpi sailetan banatuta: bulego aplikazioak (testu prozesatzaileak, kontabilitatea...); aisialdia (musika, jokuak); hizkuntza (itzultzaileak, zuzentzaileak, hiztegiak); Interneten aritzea (nabigatzaileak, posta elektronikoko programak...); tresna orokorrak (sistema eragileak, Interneteko datu-baseak, bilatzaileak); irakaskuntza eta joko pedagogikoak; eta bestelakoak. Doan kontsulta dezakezu UEUko orrian: www.ueu.org

«Olentzero»

Posta Kutxa zaina nauzu...

Bai, hemendik entzuten zaitut: ja, ja, ja! irriz eta barrezka. «Olentzero Posta Kutxa» hori zer ixtorio ote den, zure buruari galdezka. Bizkitartean jakin ezazu, alde bate-tik, gauza hau ez dela hain berria, eta bestetik, hogeituz Olentzerorentzat lan egin duen arduradun honi ez dela deplauki horrela irri egiten, ja, ja, ja! Ezjakina, zu! Lotsagabea!

Bai jauna. Duela hogeituz bat urte, nire Postetxeko zuzendariak eskatu zidan behin, ea, nahi ote nuen Posta Kutxa berri batetaz arduratu. Nik nakienez, ez zuen kutxa batek zaintzale berezirik behar. Zer zuen ba honek, horrelako premia? Lehendakariaren kutxa propioa ote zen, ala?

«—Olentzeroren Posta Kutxa zure gain izango da hemendik aitzina!» xuxurlatu zidan zuzendariak, bere bulegora deitu ninduen goiz hartan. Besoak, mahai gainean gurutzatu-rik, nire aldera okertuta hurbildu-rik, aurpegiraino luzatu zizkidan bere ezpainak eta ahapetik hizketan jarraitu zuen... «Olentzero?» Harrituta nengoen.

Bai, udazken garaian, Euskal Herriko alde guztietarik haurren gutunak ehunka eta milaka jasotzen genituela postetxeetan... Hori guzia zentralizatu egin behar zelakoan, gure hiriko posta aukeratu zuen administrazio-ak... Eta gutun bakoitzaren egileari erantzuna eman behar zitzaioela eta, ni nintzela lan hori ongi beteko zuen funtzionari bakarra. Ni? O! Haurren kartak hartu eta iñork sekula ikusi ez duen pertsonai misteriotsu honi pasa araztea? Nik? Bai, zuk jauna!

Onartu nuen. Besterik egin ezinean! Eta lan berriari lotu nintzaion, beraz. Udazkeneko lehen hotzekin zuhaizetako hostoak margotzen hasi zirenean, abiatu zen ere gutunen aroa. Postetxean bildutako gutun bakoitza ideki, irakurri, fitxatu, erantzuna prestatu, idatzi eta karta bidali. Gero Olentzerori pasako nion zerrenda egunero osatzera nindotan. Eta horrela, hogeituz, berrehun, bi mila, hogeituz mila, berrehun mila karta bidali behar nituen, epe laburrean. Laguntzaileak behar nituela eta, bi neska gazte nirekin lanean hasi ziren. Oso ondo!

Laster, Olentzeroren banaketa zerbitzuengandik igorritako posta elektronikoko gutun baten bidez jakin genuen, opari handiegiak eskatzen genizkiola. Olentzerok ez zuela bere zorroan jostailu erraldoirik emateko modurik, ez eta ahalik. Gizon zaharkitua, neka-

tua zela, eta mesedez, eskaintza tikiagokoak, arinagoak agintzeko, eskatu ziguten...

Horra beraz, hortik aurrera beste eginbide bat oraino baneukala obratzeko. Olentzerok ezin bazituen neurri handiko puskak eraman, «Papa Noël» delakoari pasako nizkiola haurren eskaera batzuk, oreinek erauzitako lera gorrian errex ekarriko zituelakoan. Eta esandakoa egin nuen. Baina, handik zenbait egunera, hor genuen telefonoz beste puntan Papa Noël-en kolaboratzaile bat. Hau ere haserre.

Ez zegoen batere ados guk eskatuarekin. Nahiz eta lera sakontasun eta izari ederrekoa izan, tamainu ertai-neko jostailu eta opariak, besterik ezin zuela eraman, Papa Noëlek!... Oso ongi!

Ez nuen beraz, beste neurritz-kanpoko jostailuentzat zazpi mila aterabiderik. «Erregeak» deitzea besterik ez nuen, eta hauekin dena konpontzea. Hiru errege, gehi hiru kamelu, gehi sei zorro handi. Ederki! Baina hemen ere, negoziatu beharko nuen!... Dudarik gabe.

Konturatzen zaren bezala, nire lana frango dorpea da: hiru bideratze ezberdin baditut kudeatzeko. Eta jakin ezazu, hiru banatzaile horiek ez direla beti hain jende lasaia. Denbora guttiz lan asko daukatelako: lantegietan opariak egin arazi behar dituzte, eta gero denak bildu. Ondoren, paketeak prestatu eta apaindu, eta azkenik, bakoitzak bere garaian eta bere eremuetan, etxer etxe ibili behar du. Beti gauaz, noski! Edozein eguraldirekin, berdin.

Etxeko ate nagusia idekita baldin badago, ondo! Bestela, etxea inguratuz, balkoinetik edo, ate edo leihatila bat aurkitu behar da, oparia eta garraiolaria pasatzera utzi-ko duena. Azken beltzean, tximinia ere hor dago beti zabalik. Baina, sua piztua da askotan edo erditzalita. Azken garrak, kea, gedarra eta nekea gaindituz, jaitziko da. Eskaintza behar den lekuan eman, eta gero, ezer mugitu barik, berriz kebidetik teilatu gainera upatzeko... Eta segi aurrera! Nahiko zaila da ere banatzaile hauen lana, ez?...

Eta zu, nitaz, nire ogibideaz, eta oparigile hauetaz ere, burla egiten duzun hori, zure hautzaroan gutunak idatzi al zenituen olentzerori, edo beste bati? Bai! Eta zure ustez, zeinek bideratuko zituen zure kartak? Eta garai haietan, noren eskutik lortuko zenituen opariak? Ez ote zinen zoriontsu egun haietan?... Bai? Ja, ja, jo, jo, o, o!...

Koldo Amestoy
Idazlea

Jonan Fernandez, Elkarriko koordinatzailea:

“Indar politiko guztiek onartuko duten akordio politiko bat nahi dugu”

Elkarrizketa eta akordioaren aldeko mugimendu gisa azaldu zuen lehenengo aldiz bere burua Elkarrik, orain bederatzi urte. Donostian jendaurreko aurkezpen hura egin zutenetik euskal gizartean zegoen hutsune bat betetzen ahalegindu dira. Indarkeriari ezetz esateaz gain, elkarrizketaren beharra aldarrikatu dute behin eta berriro. Jonan Fernandez eta Bitor Aierdi dira gehienetan aurpegi ematen dutenak; aurpegi horien atzean, ordea, ehunka boluntariok orduak eta orduak ematen dituzte hizketan eta txostenak prestatzen. Orain, gizarte-ekimenik handiengan murgilduta dago Elkarri: Bake-Konferentzia; eta hortxe harrapatu dugu Jonan. Lanpetuta egon arren, presuntasunez erantzun die gure galderei¹.

Zein izan zen orain dela ia hamar urte halako mugimendua sortzera bultzatu zintuzten arrazoa?

Euskal Herrian bakearen aldeko zenbait ekimen bazeudela ikusten genuen, baina elkarrizketa eskatzen zuen erakunde bakar bat ere ez zegoen. Hori oso larria iruditu zitzaigun, zeren horrek esan nahi du gatazka honetan bitartekariaren lana egingo zuen indarrak ez zegoela. Eta gatazka batean elkarrizketa edo negoziazioa inork eskatzen ez badu, bitartekaritzaren kontzeptuak, konponbidearen kontzeptuak ez dauka indarrak. Beraz, batez ere hutsune horretaz jabetzeak bultzatu gintuen halako gizarte mugimendua abiaraztera.

1995ean egin zenuten lehenengo aldiz Bake-Konferentzia. Zein ondoriotara iritsi zineten orduan? Zerbait lortu al zenuten?

Bai. 95eko Bake-Konferentzia oso garrantzitsua izan zen, erakutsi baitzuen ez zela ezer gertatzen irtenbideen bila zebiltzan alderdi politikoak mahai batean hitz egiteko esertzeagatik. Emaizta zehatzik ez zen atera handik, baina nik uste dut geroztik indartu eta sendotu egin dela alderdi politiko batzuek elkarrizketaren alde duten jarrera. Azken hamar urteotan euskal gizartean izan den aldaketari neurria hartzeko, gogora ekarri behar dugu garai hartan elkarrizketa eskatzea terrorismoaren apologiatzat hartzen zela. Madrilen, esate baterako, horixe leporatzen ziguten. Gaur egun, elkarrizketaren ideia hau erabat zabalduta dago euskal gizartean.

Une honetan zuen proiektu nagusia II. Bake-Konferentzia da. Indar guztiak horretan jarrita dituzue...

Iazko otsailaren hamaikan aurkeztu genuen. Bi epetan garatzeko proiektua da berez: lehenengo epeak prestakuntza-lana

egiteko balio izan du, eta, bigarrenak prestatutakoa betetzeko. Iazko otsailetik hasi eta udara bitartean burutu genuen lehena: gizartearen babesa bilatzea. Mila pezeta eskatu ditugu sinadura bakoitzarekin batera, eta 51.000 sinadura lortu ditugu, 324.000 pasatxo euro (54 milioi pezeta edo 2.160.000 libera). Honetaz gain, Bartzelona, Madril, Brusela eta hainbat tokitako pertsona ospetsuek ekimena babestea lortu dugu. Azkenik, irailtik aurrera moderatzaile-

le-taldea osatu dugu, alderdi politikoek euren onarpena adierazi eta gero. Urriaren zazpiaz geroztik abian da bigarren epea, sei hilabetekoa, hain zuzen ere. Orain zortzi moderatzaile horiek ari dira testuak prestatzen, geroxeago alderdi politikoekin kontsultatzeko. Testuak prest daudenean alderdi politikoekin bilduko dira. Moderatzaileek testu-proposamen ezberdinak jarriko dituzte mahai gainean, eta, alderdi politiko bakoitzak bere iritzia eman beharko du, hau da, esan beharko du zer gustatzen zaion eta zer ez. Moderatzaileek iritzi horiek jaso, eta egokitu egingo dituzte testuak.

**“Zazpi nobel saridunek
espreski gure ekimena
babestu izana oso
garrantzitsua da”**

¹ Irakurlearentzako oharra: 2001eko azaroaren 29an egin da elkarrizketa hau, irakurle. Beraz, galdera-erantzunak garai horretan kokatu behar dira.

Alderdi politikoekin egindako lan horretatik akordio bat lortuko balitz, gero zer?

Alderdiek beraiek erabaki beharko dute zer egin. Gero eta akordio sendoagoak eraikiz joan beharko da, bata bestearen atzean. Ziurrenik, lehenengo akordioak kaloria gutxikoa izan beharko du, baina, aldi berean, beste akordioetarako oinarriak sortzeko modukoa. Beste bake-prozesu batzuetan horixe izan da metodologia.

Bake-Konferentzia gizarteratu egin nahi omen duzue. Politikariekin lan egiteaz gainera, aldi berean gizar-tearekin ere lan egingo da, ezta?

Bake Konferentziak lau proiektu ditu: *hitza, folioa, liburu* eta *txostena*. *Hitzak* berdintasunaren printzipioarekin lotuta dago.

Folioak alderdi politikoekin bilatzen dugun akordioarekin zerikusia dauka, zortzi moderatzaileen lanarekin alegia. *Liburuak* gogoeta-testuinguru publiko bat sortzeko ideiarekin lotura du. Ponentziak aurkeztuko dituzten pertsonak gonbidatuko ditugu, mahai-inguruak egingo dira... Eta ekintza hauetatik ateratzen den guztia liburu batean argitaratuko da. Azkenik, *txostenak* gizar-tearen partehartzearekin zerikusia dauka. Partehartze-koaderno bat editatu dugu; horrela, Bake-

-Konferentziaren inguruan iritzia eman, kritika egin edota ekarpenen bat egin nahi duen herritarrak modu bat izango du hori bideratzeko. Ehundik gora hitzaldi egingo dira sei hilabeteotan, eta 100.000 partehartze-koaderno baino gehiago banatuko.

Nazioartera eraman duzue Bake-Konferentziaren oihartzuna; Bruselako, Bartzelonako eta Madrilgo pertsona esanguratsuen sinadurak lortu dituzue; baita zazpi nobel saridunen babes ere. Zertarako balio du horrek?

Ideiak indar gehiago izateko balio du. Komunikabide handien mundu honetan eta alderdi politikoaren boterearen aurrean, baliabide eta indar mugatuak dituen erakundea gara. Horren guztiaren aurrean, gizar-te mugimendu bat oso gauza txikia da, eta ondorioz, indarra bilatu behar du. Gure indarra gizar-tearen babesetik dator, eta baita nazioartean ezagunak diren pertsona ospetsuek gure ekimenari babes ematea lortzetik ere. Beraz, zazpi nobel saridunek espreski gure ekimena babestu izana oso garrantzitsua da.

Konferentzia honek ez omen du izango lurralde mugarik...

Halaxe da. Guk ez dugu esango Nafarroako alderdiek, Iparraldekoek edota Madrilgoek parte hartu behar duten edo ez.

Guztiei irekita dago. Ordezkatzen dituzten ideiak dira guri interesatzen zaizkigunak, eta ez horrenbeste indar politikoaren lurralde ordezkaritza.

Beharbada goizegi da balorazio bat egiteko, baina momentuz nolako emaitzak ematen ari da Bake-Konferentzia?

Ezer esateko goizegi da oraindik. Indar politiko guztiek onartuko duten akordio politiko bat nahi dugu, eta badakigu, hori lortzeko, maila baxua eduki beharko duela edukien aldetik. Halere, ez dugu akordio erretoriko hutsa nahi; hau da, ez da nahikoa esatea bakea oso polita eta garrantzitsua dela. Alderdi guztien artean adostutako testu bat lortzen ez badugu, gure helburua bete ez den seinale izango da.

Hasiera-hasieratik behin eta berriz aitatzen du Elkarrik Ipar Irlandako Bake-Prozesua. Hori Euskal Herrira ekar al daiteke?

Ezin da kopiatu, baina Ipar Irlandako Bake-Prozesuko ideia asko hemen kontuan hartu beharrezkoak dira: eztabaida garrantzitsua da; irtenbideak denon artean aurkitu behar ditugu (baten bat kanpoan utziko duen irtenbideak ez du balio); indarkeria ez da bidea... Hiru ideia hauek oso egokiak dira hemengo egoerari begira.

Bakea lortzeko asmotan edota auzi politikoa konpondu nahian saiakera batzuk egin dira: Ajuria Eneko Mahaia, Lizarra-Garaziko Ituna... Ez dute arazoa konpontzerik lortu, ordea. Zein izan da akatsa?

Guztiak biltzea lortzen ez duen akordio bat zera da: helburuak lortu ez dituen akordio bat. Horrek ez du esan nahi akordio bakoitzak gauza positiboak ez dituenik... Beharbada, oso interesgarria izango litzateke bakoitzak izan dituen alderdi positiboak eta negatiboak aztertzea, hurrengorako ikasi ahal izateko.

Sariak ere jaso dituzue, zuek egindako lana eskertzeko. Garrantzitsuak al dira?

Bai, eta asko eskertzen ditugu gainera. Bi sari lortu ditugu: bata Mallorcakoa eta bestea Bartzelonakoa. Ez dira nazioartean izen handiko sariak, sari xumeak baizik; baina, guretzat balio handikoak dira, jende normalak gure lana baloratzen duela ikusi dugu eta.

Nerea Pikabea
Kazetaria

Eguberrietan, armarioan hilotzak

O rain 40 urte eskas, bazen gerente bat jenioz bizia. Duela gutxi ere ikusi dudanez, ez da komeni haren izena aipatzea. Norbaitek (lanean-edo) gaztaroa hil zion, nonbait; eta hortik zetorkion, agi denean, langileak gogor hartzeko joera hura. Sasoi hartan, urtea jaiotzean, ordura arte galtzamatzak jantzitako mutil koskor bat hasi zen lanean. Sano horietakoa zen, malezia zer zenik ere ez zekiena, zaildu gabea eta ezetz bat esateko gauza ez zena. Gerenteak ez zuen gupidarik izan. *Pintxea* laneko martxan sartu zenean, lantokira iritsi orduko han hasiko zitzaion gerentea kontu eske. Tutuak jo baino bost minutu lehenago han etorriko zitzaion lan gehiagorekin. Beti egingo zion hots bat, baita komunean bazen ere. Lanean itotzen zuen, nahita. Hamar orduz jardunagatik, mutikoak ezin, bada, lanik bukatu. “Hik erraxena egiten dek: hanka!” egiten zion gerenteak. Gerora, bronka bronkaren gainean bota gabe ez zuen etsiko gerenteak. Negar-malkotan ere (sentiberaren dotea: negar egitea) utzi zuen, sarri asko. Denen aurrean kakazten zuen ia egunero. Ez zen gerenteari begiz begi hitz egiteko gauza. Izua sartu zion hezurretaraino. Gerenteak beldur-usaina aditzen zion gaztetxoari, eta zakurrago ekiten zion, builaka, zaunkaka... Orduan hasi zen gaztea ametsetan ere gerentea ikusten, behar baino goizago esnatzen... Igande gauetan, koadrilakoak neskatan irriki zeudela, mutilaren begi-niniak erabat eroriko ziren, hilda gelditzeraino, goizean gerentea han izango zuela pentsatzen jarrita. Zaparradaren zaparradez, erabat sinetsita zegoen bere burua “kalamidade hutsa” zela.

Etorri ziren Eguberriak. “Urte Berri Berri, zer dakartzu berri?” dio esaerak. Gutxienean, jai haue-tan bake pixar bat izango al “dut?” Baina, horra non deitzen dion gerenteak Gabon Gauean, telefonoz, zerbait gogorarazteko: huskeria bat; baina, nahikoa bakean ez uzteko. Aurrerantzean, ez zuen bururik altxa. Zapuztuta zebilen, erabat eroria, itzalia: ez zen pertsona; bizidunetan hilotza zen. Eguberriero galdetzen zion urteari. “Zer dakartzu berri?” Baina urteak ez erantzuten. Azken urte hartan, astelehen batean motoan lanera zihoala, zer da eta, istripu latza izan zuen, ia-ia: ezin, inolaz ere, gerentea burutik kendu.

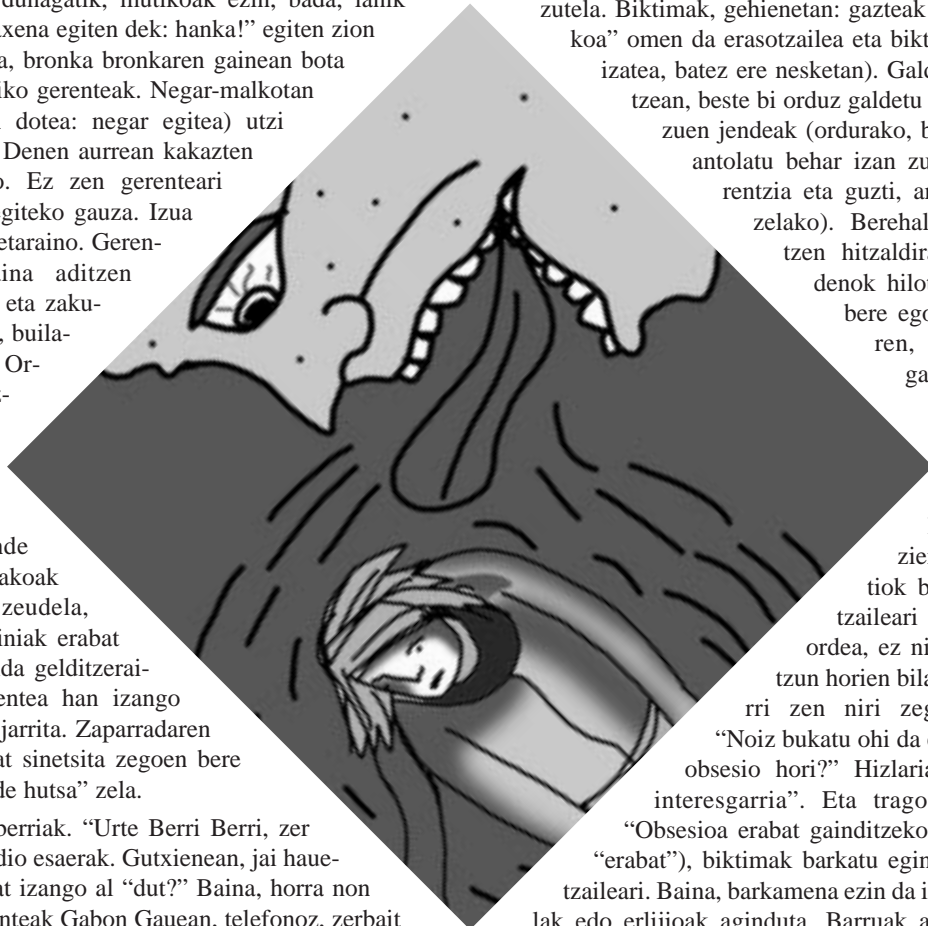
Baina, jakina, biktima (ordurako, ostikoz gizondua) ez zen kooperatiba hartako hilotz bakana: umore ona, ilusioa eta sormena (hirurak ere etekin handiko “kapitalak”) asesinatzea baitzen gerentearen kirola. Behin, Eguberrietan, hilotz “guz-

tiok bat” eginda urteari “zer dakartzu berri?” galdetu, eta urteak... erantzun! Hala, bota egin zuten gerentea (gerente guztiek begiratu beharko lukete Eguberrietan armario barruan: arriskutsua baita, urtea amaitu eta armarioa hilotzez beteta izatea). Hala bukatu ziren orduko kontu haiek (kontu horiek horrela bukatu ohi dira). Azkenean, gerentearekiko obsesio hura bukatuko zen betiko: gizasemearen ustea.

Aurten, azaroan, hitzaldi batera joan nintzen. Harritu egin nintzen sarrerara iristean: jendea elkarri lekua ezin emanda zegoen zutik. Hizlariak, bi orduz, hamaika historia kontatu zituen, denek ere gerente haren antzekoren bat protagonista zutela. Biktimak, gehienetan: gazteak eta neskak (“tipikoa” omen da erasotzailea eta biktima sexu berekoa izatea, batez ere nesketan). Galderen txanda etortzean, beste bi orduz galdetu eta galdetu jardun zuen jendeak (ordurako, beste areto bat ere antolatu behar izan zuten, bideo-konferentzia eta guzti, areto bakarra urria zelako). Berehala konturatu nintzen hitzaldira bildutako den-denok hilotzak ginela. Nork bere egoera azaldu ondoren, hilotzek betiko galdera egiten zioten hizlariari. “Zer dakartzu berri?” Hizlariak ere, betikoa erantzuten zien: hilotzek “guztiok bat” eginda erasotzaileari aurre egitea. Ni, ordea, ez nintzen joana erantzun horien bila. Ia amaieran etorri zen niri zegokidan galdera. “Noiz bukatu ohi da erasotzailearekiko obsesio hori?” Hizlariak, “Oso galdera interesgarria”. Eta trago bat ur edanda, “Obsesioa erabat gainditzeko (eta berriro diot: “erabat”), biktimak barkatu egin behar dio erasotzaileari. Baina, barkamena ezin da izan buruak, moralak edo erlijioak aginduta. Barruak agindu behar dizu barkatu behar diozula.” Bestela, obsesioak iraungo egingo omen. Gainera denok gara (izan edo izango gara) erasotzaile neurri batean, nahiz eta ez konturatu.

Nire barrunbeak asko aldatzen ez badira, nago aurtengo Eguberrietan ere ohiko bisita izango dudala ametsetan: gerentea. Gazteek eta haurrek, bihotza zabala izaki, errazago barkatzen dute. Hark gaztaroa hil zidan. Zahartzarolari (haur jaiotze eta haur hiltzen gara) itxaron beharko, barkatzeko.

Jexux Eizagirre
“Roman zaharra”

INTERNET herritarrekiko harremanetan: Aukera? Premia?

Zenbaitetan, herritarrok arazoak izaten ditugu administrazioarekin harremanetan jartzeko: eskabideak, kiroldegietarako sarrerak, matrikulak... eta hainbat eta hainbat kudeaketa bideratu behar ditugunean. Hori konpontze aldera, eta teknologia berriak erabiliz, herri-administrazioak bide berri bat eskaini nahi dio herritarrari. Horretarako, izenpe digitala martxan jartzeko ahaleginak, herritarren artean erabilera sustatzeko programa bereziak, etengabe eguneratzen diren webguneak, tramiteak on line egiteko aukera... eta bestelako bideak zabaltzen ari da.

Herritarren partaidetza hirien esparruan: demokrazia “ordezkatzaitetik” demokrazia “esku-hartzailerako” bidean

Francesc Osan
Participación Ciudadanako zuzendaria
Bartzelonako Udala

Globalizazioa izeneko prozesu historikoan murgildurik gaude, eta

horrek bere baitan dakar mugak gaintzea, eta politika-, ekonomia- eta gizarte-ekintzarako espazioak zabaltzea, batez ere, informazio eta komunikazioaren arloan; hala ere, aitortu beharra dago ekonomiari baino ez zaiola begiratu askotan.

Nolanahi ere, gure ustez, oparotasun ekonomikoak bat egin dezake berdintasunarekin eta gizarte-justiziarekin. Alde horretatik, globalizazioak ekarri duen hazkunde ekonomikoak murriztu beharko lituzke gizarte-bereizkeriak, eta sustatu bai lankidetzak bai elkartasuna.

Tamalez, estatuak ez dira gauza izan globalizazio neoliberal honek sortutako arazo gehienei eginkortasunez erantzuteko; izan ere, herritarren problemak konponduko badira, ezinbestekoa da hiriei parte hartze handiagoa ematea.

Hiria milioika lagun talde-espazio hurbilena da. Gaur egun, munduko biztanleen erdia hirietan bizi da. Alde horretatik, tentsioak eta gizarte-desorekak hirietan islatzen dira bizien, baina era berean, proposamen berriztatzaileenak ere bertan gauzatzen dira errazen. Egunetik egunera arazo berriak sortzen ari dira hirietan, eta arazo horiek erantzun eta konponbide berriak eskatzen dituzte. Zeintzuk dira, ba, arazo horiek?

Ikus ditzagun horietako batzuk: etorkin uholdea etorri zaigu azkenaldian; hiri-segurtasuna kolokan da; etxebizitzak falta dira; baztertuen kopuruak gora egin du; zaharrak gero eta gehiago dira, eta baita lanean hasi diren emakumeak ere (kontuan izan behar da horrek lan eta famili egiturei ekarri dien ohitura-aldaketa).

Auzi horiek ikusita, herritarrek parte hartu nahi dute erabakiak hartzeko orduan; euren ahotsa zabaldu nahi dute guztion aurrean, zuzenean eta berehala, bitartekorik gabe; hori lortze aldera, herritarren mugimenduek espazio berriak eskatzen dituzte harreman eta elkarrizketarako.

Zeresanik ez, herritarren partaidetza ez da erantzun bakarra; baina, ziur egon: problemetan zerikusia duten guztiek zuzenean

parte hartzen ez badute, ezinezkoa izango da problemei aurre egitea.

Horrenbestez, gauza bat garbi dago: irtenbidea bilatu nahi badugu, arazoa gertutik bizi duen jendearekin jarri behar dugu harremanetan.

Gure iritziz, une honetan ez da nahikoa gure mundua eta gure hiriak ondo kudeatzea; ez da nahikoa onestasunez, eginkortasunez eta gardentasunez kudeatzea; horrezaz gain, beharrezkoa da herritarrekin batera aritzea, eta horretarako, beste urrats bat egin behar da: herritarREN zerbitzupeko udaletik herritarreKIKO zerbitzupeko udalera pasatzea; beste era batera esanda: udalak eta herritarrak elkarrekin uztartzea.

Egia esan, herritarren partaidetzaz hitz egitea demokrazian sakontzeaz hitz egitea da. Egun, gure hirietan ez da nahikoa herritarrek lau urtetan behin botoaren bitartez iritzia ematea. Beharrezkoa da hori, bai, baina ez da nahikoa. Pertsonak eguneroko erabili nahi dute demokrazia.

Demokrazia “esku-hartzailerako” hitz egiten dugunean, horretaz ari gara funtsean; eta gure iritziz, bidea prestatu behar da demokrazia “ordezkatzaitetik” (formala) demokrazia “esku-hartzailerako” (estrukturala) pasatu ahal izateko.

Benetako aldaketa hirietan gauzatuko da. Halaxe esan zuten Porto Alegren izandako Munduko Gizarte Forumean: “Bada bestelako mundua sortzea, eta mundu hori hirietan hasten da”.

Alcobendasko txartela

Luis Miguel Palomares
Zerbitzu interaktiboaren arduraduna

Alcobendasko Udala, Madril

Alcobendasko Plan Estrategikoa 1995ean onartu zen, eta plan honetan badira proiektu bi informazioaren gizarteari eta teknologia berrien erabilerrari lotuak: kable bidezko sareak hedatzea eta administrazioa

modernizatuz kalitatezko zerbitzua eskaintzea.

Proiektu bi horien helburuak beraz, hauexek dira:

1. Herritarrei erantzuteko zerbitzuan internet ere erabili.
2. Zerbitzuen kalitatea hobetu (txartela eta internet erabilita).
3. Herrian beharrezko azpiegitura jarri (sareak, zerbitzueta-ara sarrerak).
4. Internetera sarbidea demokratizatu.

Plan estrategikoa horren barruan, Alcobendasko udalak ITACA (*Información, Tramitación y Atención Ciudadana en*

Alcobendas) proiektua abiatu du. ITACaren bidez hirugarren bidea eskaini nahi dio herritarrari Administrazioa hurbiltzeko. Lehenagotik ere badira beste bide bi: aurrez aurrekoa eta telefono bidezkoa; beraz, proiektu horrek hirugarrena eskaintzen du: bide telematikoa.

Alcobendasko txartela

Banku edo aurrezki kutxek aspalditik eskaintzen diote bezeroari egun osoko zerbitzua. Bada, horixe bera lortu nahi du Alcobendasko Udalak: herritarrak udalarekin edozein momentutan bat egitea. Horretarako, Caja Madridekin konbenio bat sinatu du; lan nekeza, aitzakia franko jartzen baitituzte bankuek: kompetentziaren beldurra edota datuen segurtasuna, esaterako. Edozein modutan, lortu dugu, eta dagoeneko 4.000 lagunek du txartel hori. Alcobendasko txartelak bi erabilera ditu:

1. Ondoko udal zerbitzu hauek:

Informazioa lortu (norbere datuena): zergak zertan diren, errolda...

Tramitazioak egin: ziurtagiriak eskuratu, zergak ordaindu: etxearen kontribuzioa, autoarena, kioskoena, zaramarena...

Erreserbak egin: frontoiena, tenis pistena, saunarena...

2. Txartelak txip bat duenez, diru txiki bezala erabil daitezke (goia jota 25.000 pta.) edota telefono txartel bezala (3.000 pta.). Xahututakoan, betetzeko hiru bide ditugu: Caja Madrideko bulego batera jo, bertako konturen baten bidez ordaindu edota *Visa Cash* logoa duen edozein kutxazain erabili.

Behin hasierako fasea amaitutakoan, erabilera gehiago izango ditu txartel honek eta jende gehiagori eskainiko zaio. Azken batean, helburua da orain arte hainbat txartelez baliatuta egiten duguna (liburutegikoa, kiroldegikoa...) bat bakarri erabiliz egin ahal izatea.

Herritarrei Erantzuteko Zerbitzua (HEZ) eta IruNet XXI

Iñigo Marcos
Irungo Udala

Herri-administrazio asko ari dira gaur egun Internet sarea erabiltzen herritarrekiko harremanak errazago egiteko; eta gero eta gehiago dira sare handi horretan sartzen ari diren herritarrak.

Izan ere, aditu guztiek esaten dutenaren arabera, Internet izango da gure artean nagusituko den komunikabidea.

Beraz, gure ustez, egokia barik ezinbestekoa ere bada teknologiak eskaintzen digun bide berri hori aprobetxatzea. Baina, nola? Zeintzuk dira eskaini behar diren edukiak?

Herritarrekiko harremanak sendotzea izan da Irungo Udalak betidanik izan duen helburuetako bat, eta, hain zuzen ere, helburu horri begira sortu genuen Herritarrei Erantzuteko Zerbitzua (HEZ). Oraingo honetan, beste urrats bat egin nahi dugu, eta, hala, Internet sarea erabiliko dugu administrazioa eta herritarrak elkarrengandik hurbilago egiteko, HEZaren bidez eta 010 telefonoaren bidez dagoeneko eskaintzen ditugun zerbitzuak bizkortzeko eta funtzio publikoa demokratizatzeko. Hori guztia lortzeko Irungo Udala IruNet XXI izeneko proiektua lantzen ari da. Proiektu berri honek hiru helburu nagusi ditu:

1. Aurretik eskaintzen ziren zerbitzuen osagarri izatea.
2. Udalaren eta udaleko erakunde autonomoen internet-zerbitzuak bideratzea eta ordenatzea.
3. Informazio eta komunikabide teknologiak herritarrei hurbiltzea.

Helburu horiek betetzeko lau programa eratu dira:

Lehenengo programa: *hiritarrei informazio zabala emateko zerbitzua*

Webgune korporatiboa eta udaleko bestelako webguneak diseinatu dira; gune hauetan sartzeko hiritarrari ez zaio inolako identifikaziorik eskatuko.

Bigarren programa: *informazioa emateko eta espedienteak tramitatzeko zerbitzu pertsonalizatua*

Udal zerbitzuak erabiltzeko bideak erraztea da helburua. Hiritar bakoitzari erabiltzaile izena eta sarbiderako pasahitza emango zaizkio, sistemak identifikatu ahal izateko.

Hirugarren programa: *hartuemana eta sinadura elektronikoa*

Administrazioiko leihatila bakarri, ordenadore bidezko leihatila izan behar du herritarrak etxean. Sinadura digitalaren bidez, identifikazioa, kudeaketa eta ordainketa seguruak bideratuko ditugu.

Laugarren programa: *hirian Internet sarearen erabilera sustatzea*

Erabilera sustatzeko, Irungo Udala eta Bidasoa-Activa (Bidasoa aldeko Ekonomia Sustatzeko enpresa publikoa) elkarlanean ari dira eta, dagoeneko, zenbait jarduera hezurramitu dituzte.

Administrazio elektronikoa: lan egiteko era eta administrazioa eraldatze-bidean

Alisoun K. Moore, Informazio bulegoko burua Maryland, EEBB

Azken bost urte hauetan, iraultza txiki bat gertatu da administrazioan: hainbat eta hainbat informazio eta zerbitzu, Internet bidez eskaintzen dituzte administrazioek orain, eta denen onerako

azken batean, gustura baitaude bai herritarrak bai zerbitzu-akuratzatzaileak, eta baita administrazioa bera ere.

Horra hor, esate baterako, zuen itzulpen-sistemak. Estatu Batuetan oraindik ez dugu horren parekorik. Lan polita egin duzue.

Informazioa eta zerbitzuak sare bidez zabaldu eta eskaintzeak mundua bera aldatu du goitik behera. Merkataritzan zer gertatu den ikusi besterik ez. Orain, negozioak edonondik eta edonoiz egiten dira, mugarik gabe.

Bada, administrazioa ere hasia da aldatzen.

Administrazio elektronikoa sortu nahi dugu, hortaz? Hitz egin dezagun baldintzez:

1. Legeak hartarako aukera eman behar du, edo, bestela, lege berriak sortu.
2. Azpiegitura tekniko bat ere behar da, "administrazio" berri hori sortzeko. Azpiegitura hori etxean bertan baldin baduzue, etxekoa erabili; bestela, kanpotik ekarri behar.
3. Kontua, orain ere, administrazioiko ateak herritar guztiei zabaltea da. Orain arteko betiko sarbideak ere zabalik utzi hortaz.
4. Bezeroen ikuspegia erabili, ez baita hain zaila. Ez ahaztu: gu geu ere bezeroak gara.

Irabaziak, berriz, alde bietara iristen dira, bai herritar eta bezeroen aldera bai administrazioaren aldera. Eta zer irabazten duten? Denbora, eta, hortaz, jakina, dirua. Irabazi horiek zenbatekoak diren neurtzea, ordea, ez da hain erraza.

Inkestek diotenez, bestalde, jendea administrazio elektronikoa-
ren aldekoa da oro har, baina badituzte hiru kezka gutxienez:
administrazioari ematen dioten informazioa isilpean gordetzen
ote den; segurtasun berbera ote dagoen; eta zalantza bat: admi-
nistrazioak zein informazio zabaldu behar duen eta zein ez.
Eta ez ahaztu, azkenik, aurkako jarrerarik ere ez dela faltako.

Herri-administrazioaren eta teknologia berrien eraldaketa TURINen

Alessandro Battaglino
Turineko Udala

Herri-administrazioa berritzeko hain-
bat ahalegin ari da egiten azkenaldi
honetan. Turinen, labur-labur esanda,
hiru helburu nagusi ditugu:

1. Administrazioaren barruko jarduna
hobetzea.
2. Zerbitzuak baterabildurik eskaintzea herritarrei eta bezeroei,
eta ez banan-banan gobernu-atalka bereizirik.
3. Gure informazioa eta zerbitzuetara teknologia berrien bidez
iristeko bidea bermatzea.

Eta zer egin behar dugun helburu horiek lortzeko?

1. **Halako sare handi bat sortu** eta hara bildu estatuko, eskual-
deetako eta tokiko administrazioetako sareak, informaziora-
ko sarbide- kontuatarako.
2. **Nortasun-txartel elektronikoa:** identifikazio-sistema berri
honen bidez dute administrazioko zerbitzu guztietarako sar-
bidea herritarrek.
3. **Izenpe digitala:** herritarren eta administrazioen arteko tru-
kaketak lege balioa izan dezan.
4. **Atari bakarra zerbitzu guztietarako:** sarbide bera izango
du Italia guztian.
5. **Bezeroentzako ataria:** enpresek atari horretara bidal dezake-
te administrazioak eskatzen dien informazio guztia.

Bi adibide:

Torinofacile egitasmoa: sare barruko eta sare kanpoko zerbitzu
batzuetara txartel bakar baten bidez iristea da kontua. Txartel
horrek egiaztagiri elektronikoa moduko bat daroma barruan eta,
hara esker, agiriak trukatu edo izenpe elektronikoa egin dezakete
jabeek. Hainbat gauzarako erabil daiteke.

Torino Facilissima txartela: helburu nagusia egiaztatze-sistema-
ren bat sortzea da, herritar guztiek, haren bidez, Turingo Udalak
ordenagailu bidez eskaintzen dituen zerbitzu guztietarako sarbi-
dea izan dezaten. Zerbitzuak asko eta askotarikoak dira: datu-
baseetara sartzeko, eskariak betetzea, kuotak, isunak eta zergak
ordaintzea...

Sinadura digitala eta gako publikoaren azpiegitura (PKI)

Juan José Carrasco
**Telekomunikazio eta segurtasu-
na. EJE**

Informatikan hein handiagoan edo txi-
kiagoan beti izan diren arazoetako
batzuk, herritar guztiengan eragiten
hasiak dira dagoeneko. Internet gero
eta zabalduagoa dago, eta kontuan har-
tuta administrazioak leihatila birtualak

ipintzeari ekin diola, “etxean” bankua erabiltzeko aukera dugula,
edo merkataritza elektronikoa ere badela, arazo berriak agertzen

eta beste batzuk dimensio berria hartzen ari direla jabetzen gara.
Nola izenpetuko dugu “dokumentu birtual” bat? Ez dago pape-
rik, ez idatzizko sinadurarik, ez eta administrazioaren zigilurik
ere. Nola jakin dezake bankuak ziurtasunez neu naizela nire kon-
tuan sartu dena? Nola daki denda elektronikoa bateko webguneak
eroslea benetan nor den? Zergatik emango dut nire VISA zenba-
kia Internet bidez? Eta abar, eta abar.

Azaltzen diren arazoaren artean daude, besteak beste, webgune
batera iritsi ahal izateko kontrola, konfidentzialtasuna (inork ez
ditzala “entzun” gure izapide telematikoak), osotasuna edo inte-
gritatea (inork ez dezala aldatu bidali dugun informazioa) eta
zapuzketarik eza (informazioa jaso duenak ziurtatu ahal izatea,
baita legez ere, nor izan den dokumentua eman diona, nahiz eta
dokumentua paperean egon ez). Arazo hauetako batzuk berriak
dira, baina beste batzuk, esaterako, ez zapuztea, betidanik egon
dira. PKI (ingeleseko Public Key Infrastructure), edo “gako
publikoaren azpiegitura” arduratzen da arazo horietaz eta kon-
ponbide arrakastatsua ematen die.

PKIren oinarriak funtzio matematiko konplexuak eta kriptogra-
fia asimetricoa dira. Kriptografia asimetricoan bi gako ditugu:
gako batekin enkriptatutakoa bestearekin deszifratzen da eta
alderantziz. Gako horietako bati “publiko” deitu izan zaio (hor-
tik datorkio PKI izena) eta besteari pribatua. Gure klabe biak
fitxategi edo txartelean eskuratu ondoren egin ahal izango ditu-
gu izapide telematikoak. Baliabide horien bidez identifikatzeko
aukera ematen duen aplikazio batera sartzeko garenan, txartela
sartuko dugu (edo fitxategia erabiliko dugu) eta PIN bat eskatu-
ko digute. Antzeko zerbait egin beharko dugu, halaber, doku-
mentu bat izenpetzean. Hartzailak, prozesu matematiko berbe-
rak erabilia, aplikazioan sartzeko utzi behar digun egiaztatu ahal
izango du edo jakin ahal izango du nork izenpetu duen doku-
mentua, baita noiz izenpetu duen ere. Egia esan, zehatzagoak
izateko, zein gakoekin heldu den edo izenpetu den jakin ahal
izango dugu, besterik ez. Badakigu garrantzitsua dela gako pri-
batu bakoitza norena den jakitea eta arduraz zaintzen dela jaki-
tea. Hemen azaltzen dira ziurtapen digitalaren eta ziurtapeneko
agintarien (AC) kontzeptuak. AC batek ziurtagiri digitala eman-
go digu, ziurtagiria bertaratuta izenpetzen duena (jabea, erabil-
tzailea) nor den egiaztatu ondoren. AC bulego batera joan behar-
ko dugu eta gure dokumentazioa aurkeztu. Ziurtagiria disko edo
txartel batean dagoen fitxategi bat da. Fitxategi horrek gure gako
pribatua dauka, datu pertsonal batzuk eta, gainera, aukeratu
dugun ACko gako publikoa.

Euskal Administrazioak martxan dauka dagoeneko gako publi-
koaren azpiegitura Euskaltekin AC gisa eta berarekin garatu
dira Osasun Saileko eta Industria, Merkataritza eta Turismo
Saileko proiektuak. Beste hainbat proiektu azterketa-aldian
daude eta gutxi barru ezarriko dira. Etorkizunean ziurtapeneko
agintaria ezartzeko asmoa dago Euskal Autonomia Erkidegoan.
Bertan parte hartuko lukete Jaurilaritzak, hiru aldundiek eta hiru
kutxek.

Testuak nola moldatu.

Adibide bat

ORAIN DELA URTEBETE, Gipuzkoako Foru Aldundiko Ogasun Sailekoak harremanetan jarri ziren gurekin eta lan bat eskaini ziguten; alegia, zergabilketa kudeatzeko erabiltzen dituzten inprimakiak komunikazio aldetik hobetzea eta ulergarriago egitea. Eta zergen esparru horretan, bereziki, zordunekin zerikusia duten idazki guztiak: ordainarazteko deiak, enbargatzeko aginduak, ondusunak enkantean jartzeko arauak, etab.

Agiriok hirurehun baino gehiago ziren, eta horietako asko eta asko, gaztelania hutsean. Lan bikoitza egin behar genuen, beraz: batetik, jatorrizko erdal testuak atondu; eta bestetik, euskarazko itzulpenak egin, halakorik ez zegoenean. Honaino helduta, esker-erak eman behar dizkiogu Gipuzkoako Foru Aldundiari, askatasun eta laguntza osoa eman digulako egoki iritzitako aldaketa guztiak egin ahal izateko.

Batzuetan, gaztelaniazko testuei ekin genien lehenengoz; beste batzuetan, euskarazkoei. Horrela, bi hizkuntzen arteko uztartzea lortzeko asmoz, batak zein besteak eskaintzen zizkiguten abantailak hartu genituen kontuan. Hortaz, korredakzioaz ezin hitz egin daitekeen arren, inoiz baino hurbilago ibili garela esango genuke.

Amaitu dugu lana, eta emaitzak laster izango dituzue eskura. Bitartean, hona hemen adibide txiki bat, esandakoaren erakusgarri. Jakinarazpena da ondorengo testua, eta bertan Diputazioak esaten dio zordun bati ondusunak enbargatu dizkiola eta hama-bost egun dituela errekursoak aurkezteko.

JATORRIZKOA

En expediente administrativo de apremio que se le instruye en esta Oficina Tributaria por débitos a la Excm. Diputación Foral de Gipuzkoa ha sido dictada por el Sr. Jefe de la misma, la siguiente:

“**PROVIDENCIA.**- Notificadas las deudas al deudor y transcurrido el plazo previsto en el artículo 97 del Reglamento de Recaudación del Territorio Histórico de Gipuzkoa sin haberlas satisfecho, por la presente providencia y de conformidad con lo dispuesto en el artículo 99 del citado Reglamento, procédase al EMBARGO DE LOS BIENES Y DERECHOS propiedad del deudor, en cantidad suficiente para cubrir los débitos, intereses de demora devengados, y costas causadas, observándose en el procedimiento el orden y limitaciones del título I, libro III, capítulo IV del referido Reglamento.”

Lo que le notifico en forma para su conocimiento y efectos, significándole que, contra dicho acuerdo, puede interponer recurso de reposición ante la Jefatura de Coordinación de Oficinas Tributarias de la Hacienda Foral de Gipuzkoa, o reclamación económico-administrativa ante el Tribunal Económico-Administrativo Foral de Gipuzkoa, dentro del plazo de **QUINCE DÍAS** contados desde el siguiente al de recepción de la presente, no pudiendo simultanearse ambos recursos y sin que dichos recurso o reclamación produzcan la suspensión del procedimiento, si no se cumplieran las condiciones y requisitos del artículo 90 del Reglamento de Recaudación del T.H. de Gipuzkoa.

Donostia, 15 de noviembre de 2001

EL AGENTE EJECUTIVO,

Firmado:

Ogasuneko inprimaketan (eta baita beste askotan ere) dirua dago tartean, eta jokoan, maiz, herritarren etorkizuna. Horrexegatik da hain inportantea hizkuntza baliabide guztiak martxan jartzea (zuzentasuna, estiloa, diseinua...), mezua behar bezala komunikatzeko. Ikusi, beste orrialdean, gure bertsioa.

Aldaketa batzuk agerian daude; azter ditzagun:

- Gure bertsioan **izenburuak eta azpitituluak** erabili ditugu; eta horien bidez hartzaileak lehenengo begiratuan daki jakinarazpen bat bidali zaiola, hor-nonbait enbargo bat dagoela, eta errekursoak aurkezteko eskubidea duela.
- Jatorrizkoan, 86 eta 97 hitzeko esaldi bi daude. Lehenengoa lau **esalditan zatitu** dugu guk (17, 15, 21 eta 13 hitzekoak); eta bigarrena, bost esalditan (6, 22, 11, 33 eta 25).
- Kontakizun bilakatu dugu hasierako testu planoan, herritarren komunikazio beharretara egokitzeko.
- Ideiak **paragrafok** datoz, informaziorik interesgarrienak **letra lodiz edo larriz** azpimarratuta (**hamabost egun, ENBARGATZEKO AGINDUA EMAN DA**).

- Serieak (idazki honetan, errekurso-motak) esaldi batean eta dena jarraian eman beharrean, **bereizturik eta markaz lagunduta** (•) aurkeztu ditugu.
- Probidentziaren jatorrizko testua idazkiaren barruan ez, baizik eta **eranskin** gisa eman dugu. Zergatik? Ba, lehen, jakinarazpenarekin nahastu (kakotxak ziren muga bakar-rak) eta mezua iluntzen zuelako. Galera hain bortitza izan ez dadin, probidentziaren nondik norakoak esaldi batean bildu ditugu: *mediante dicha providencia SE HA ORDENADO EL EMBARGO de todos sus bienes/probidentziaren bidez zure ondusunak ENBARGATZEKO AGINDUA eman da.*
- Gure idazkian **oinohar** bihurtu dira lege-erreferentziak. Hala, testua arindu egiten dugu, atzera-karga saihestu, eta bigarren mailako informazioa dagokion tokian kokatu.

Begi-bistakoak diren aldaketa horietaz gain, badira beste hamaika gauza:

- Esaldi pasibo asko aktibo bihurtu ditugu (*ha sido dictada por el Jefe.../El jefe ha dictado.../Zerga Bulegoko buruak...).*

- Perifrasi ugari bertan behera geratu dira (*proceder al embargo/embargar/enbargatu*)
- Esamoldeak eta klitxeak baztertzen saiatu gara (*lo que le notifico en forma para su conocimiento y efectos*)
- Gerundio eta partizipio desegokiak alde batera utzi ditugu (*notificadas, transcurrido, observándose, significándole, no pudiendo simultanearse...*).
- Esaldi inpertsonalak saihestu egin dira (*se está tramitando/tramitazen ari gara*)
- ...

Baina, lehen esan dugunez, euskaraz idazterakoan ere izan dira ahaleginak, beti ere bi hizkuntzen berezko esamoldeak kontuan hartuz: mezu bera, bi adierazpide. Erreparatu adibideari:

Espediente horren barruan, Zerga Bulegoko buruak enbargatzeko probidentzia eman du zure aurka. Jakinarazpen honekin batera erantsita doakizu probidentzia, eta beronen bidez zure ondasunak eta eskubideak ENBARGATZEKO AGINDUA EMAN DA.

Dentro de este expediente, el Jefe de la Oficina Tributaria ha dictado la providencia de embargo que se adjunta a esta notificación. Mediante dicha providencia SE HA ORDENADO EL EMBARGO de sus bienes y derechos.

Bukatzeko, Gipuzkoako Foru Aldundiaren ausardia azpimarratu nahi dugu berriro; Ogasuneko inprimakiak moldatu beharra aitortzearekin bere burua gutxietsi dutela pentsatuko dute batzuek; baina oker dabilta, herritarrekiko komunikazioa hobetuz ederresten baita Administrazioaren jardunbidea.

JAKINARAZPENA ENBARGATZEKO PROBIDENTZIA

Zerga bulego honetan premiamenduzko espedientea tramitatzen ari gara zure aurka, Gipuzkoako Foru Aldundiarekin zorretan zaudelako.

Espediente horren barruan, Zerga Bulegoko buruak enbargatzeko probidentzia eman du zure aurka. Jakinarazpen honekin batera erantsita doakizu probidentzia, eta beronen bidez zure ondasunak eta eskubideak ENBARGATZEKO AGINDUA EMAN DA.

Zein errekurtso aurkez ditzakezu?

Erabaki horren aurka, bi hauek aurkez ditzakezu:

- **Berraztertze errekurtsoa** (Gipuzkoako Foru Aldundiko Zerga Bulegoak Koordinatzeko unitateburuari).
- **Erreklamazio ekonomiko-administratiboa** (Gipuzkoako Foru Auzitegi Ekonomiko-Administratiboari).

Ezin dira biak aldi berean aurkeztu, eta **hamabost egun** dituzu bata edo bestea jartzeko, jakinarazpen hau jaso eta hurrengo egunetik kontaktzen hasita.

Nolanahi ere, jakin ezazu errekurtsoak aurkeztu arren erabakiak aurrera egingo duela, baldin eta Zergabilketa Erregelamenduan ezarritako baldintzak¹ betetzen ez badira.

NOTIFICACIÓN PROVIDENCIA DE EMBARGO

En esta Oficina Tributaria se está tramitando contra usted un expediente de apremio, por su deuda con la Diputación Foral de Gipuzkoa.

Dentro de este expediente, el Jefe de la Oficina Tributaria ha dictado la providencia de embargo que se adjunta a esta notificación. Mediante dicha providencia SE HA ORDENADO EL EMBARGO de sus bienes y derechos.

¿Qué recursos puede presentar?

Contra el acuerdo usted puede interponer:

- **Un recurso de reposición** (dirigido al Jefe de la Unidad de Coordinación de Oficinas Tributarias de la Diputación Foral de Gipuzkoa).
- **Una reclamación económico-administrativa** (dirigida al Tribunal Económico-Administrativo Foral de Gipuzkoa).

No puede presentar estos dos recursos al mismo tiempo, y para interponer cualquiera de ellos, tiene usted un plazo de **quince días**, contados a partir del día siguiente al de recibir esta notificación.

Sin embargo, tenga en cuenta que, aunque usted recurra, el acuerdo seguirá adelante a no ser que se cumplan las condiciones del Reglamento de Recaudación¹.

Donostia, 2001eko azaroaren 15a / Donostia, 15 de noviembre de 2001
Agente exekutiboa / El agente ejecutivo

Sin./Fdo.

¹ Gipuzkoako Lurralde Historikoaren Zergabilketa Erregelamendua (90. artikulua). / Reglamento de Recaudación del Territorio Histórico de Gipuzkoa (artículo 90).

Eranskina ENBARGATZEKO PROBIDENTZIA

Zordunari zorra jakinarazi zaio, baina ez du ezarritako epean ordaindu¹.

Hortaz, zordunaren **ONDASUN ETA ESKUBIDEAK ENBARGATZEKO agintzen dut**².

Enbargoa zorraren balioaren adinakoa izango da, berandutza interesak eta prozeduraren kostuak barne. Enbargatzerakoan, Erregelamenduko³ ordena eta mugak kontuan hartuko dira.

Anexo PROVIDENCIA DE EMBARGO

Se ha notificado la deuda al deudor, pero éste no la ha pagado en el plazo previsto¹.

Por ello, **ordeno**² que se **EMBARGUEN LOS BIENES Y DERECHOS** que sean propiedad del deudor.

El embargo se realizará hasta alcanzar el importe de la deuda, incluidos los intereses de demora y las costas del procedimiento. En el embargo se seguirá el orden y limitaciones establecidos en el Reglamento³.

¹ Gipuzkoako Lurralde Historikoaren Zergabilketa Erregelamendua (97. artikulua). Reglamento de Recaudación del Territorio Histórico de Gipuzkoa (artículo 97).

² Gipuzkoako Lurralde Historikoaren Zergabilketa Erregelamendua (99. artikulua). Reglamento de Recaudación del Territorio Histórico de Gipuzkoa (artículo 99).

³ Gipuzkoako Lurralde Historikoaren Zergabilketa Erregelamendua (I. titulua, III. liburua, IV. kapitulua). Reglamento de Recaudación del Territorio Histórico de Gipuzkoa (título I, libro III, capítulo IV).

Hizkuntzen urtea eta prentsa idatzia

2001. urtea hizkuntzen urtea izan da Europan. Alegia, hizkuntza desberdinen sustapen publikorako urtea. Hedabideetan horretaz hitz egin da. Administrazioetan horretaz hitz egin da. Han eta hemen, helburu desberdinekin, diru publikoa erabili da promozio-kanpaina horiek indartzeko. Gure galdera hemen ondokoa da, hots, gizartearen ispilu publikoa omen diren hedabideetan zer harrera izan dute hizkuntza *desberdinek*? Kasu bat ikustekotan, ikus dezagun geure kasua, euskararena.

1. Euskaldunaren aurkako bazterkeria mediatikoa

Azken hiru urteotako datuak eskuartean hartuta, gure medioek euskaraz produzitu dutena hutsaren hurrengoa izan da. EHUko irakasle batzuek 1999-2001 hirurtealdian bildutako datuen arabera, batetik, euskal hizkuntza ezezaguna da medioetan (oro har, kazetariak ez dira euskaraz lan egiteko gauza); eta, bestetik, euskara baztertua da orrialde idatzietan (oro har, oso euskara gutxi erabiltzen da).

Eskuartean ditugun datuak oso dira ezkorrak eta joera gaiztoztzen hasita dago mediorik gehienetan. Euskal Herrian salmenta erreferentzial finkatua duten egunkariak kontuan hartuta, euskara hutsez argitaratzen den bakarra (*Euskaldunon Egunkaria*) alde batera utzita, euskal hizkuntzak jasotzen duen trataera ez da gizarte kulturantz bati legokiokeena. Gure egunkarien kasua hurbiletik segituz gero, kulturantzatuna eta hizkuntza-harreman diglosikoa gainditu gura lukeen pluraltasuna tintontzian baztertutako kontzeptuak dira. Hedabideek ez diote erantzuten gaur gaurkoz gizarte kulturantzatuna osatzen duen Euskal Herriari; tabuek, estereotipoek eta errezelo politikoez gidatzen dituzte hedabideek euskararekin dituzten harremanak.

Medio idatziak erdaraz bizi dira eta erdaraz produzitzen dute. Ondorioz, herritar erdaldunak ezezagutza ikaragarria du euskarazko euskarri linguistikoa duen munduari buruz, hedabide idatziek euskaraz ekoiztutako kulturarenganako erakusten duten interes-tasa txikia da horren arrazoi nagusia. Izan ere, gure gizarteak euskaraz produzitzen duenaren berri *gutxitan* eskaintzen zaio erdal irakurleari, baita erdaraz bakarrik alfabetatua den euskaldunari edo, euskalduna izanik, erdal produktu idatzi mediatikoa gogokoagoa duenari. Erdal medioek arreta txikia eskaintzen diote euskaldungoari, euskaraz bizi eta euskarazko kulturagintzan diharduenari. Eta arreta txiki hori, kasu askotan sentsazionalismoari (esate baterako, euskal erakunde bat epaitegietara deitua denean) eta kanpainei (*Bai Euskarari* edo Ikastolen aldeko festak) lotuta dago. Ondorioz, erdaldunen artean, euskarazko mundua ia ezezaguna izateaz gain, mundu euskaldun hori istiluekin edo mobilizazioekin identifikatzen da.

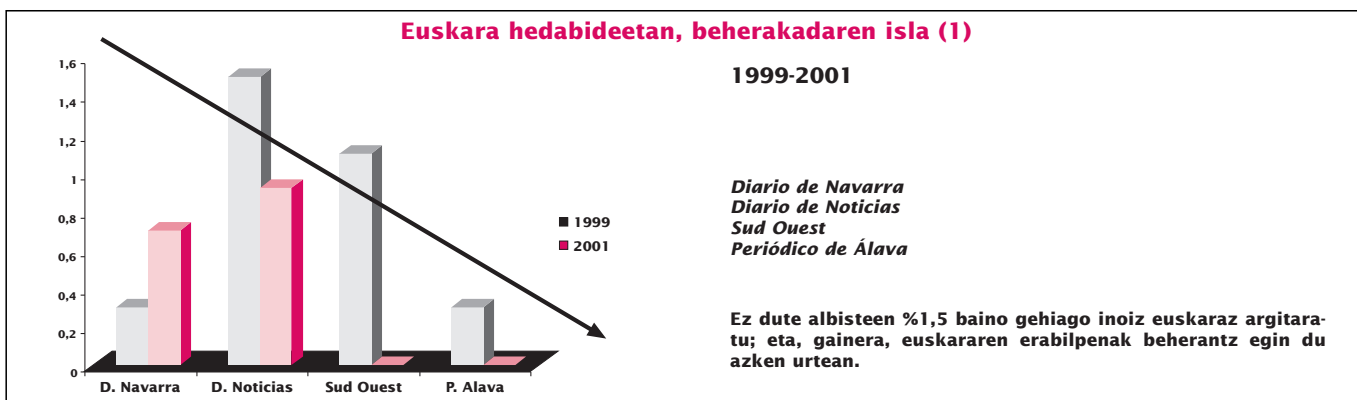
Batetik, nagusiki erdaraz lan egiten duten medioek ez diete kontatzen beren bezeroei gizartearen parte txiki bezain errespetagarria den euskaldungoaren nondik eta norakoa. Bestetik, euskaldun elebidunari ez diote bere berezko hizkuntzetako batean kasik deus ere eskaintzen. Euskararenganako ezezagutza soziala larria da. Ezezagutzak inkonprentzioaren eta bazterkeriaren sentimendua pizten du euskaldunongan. Ezezagutza larria da gure Erkidegoetako medioetan (EAE, NFK eta Iparralde), eta zer esanik ez Estatuetaoetan (Frantzia eta Espainia).

2. Egoera pozoitu egin da azken urtean

Genionez, euskara baztertua izan da egunkarien orrialdeetatik, baina joera askoz nabarmenagoa egin da azken urtean, 2001ean, hizkuntzen urtea izan omen den horretan.

Euskal Herriko gizarte anitza (kulturaren eta hizkuntzaren esparrutik begiratuta) sistematikoki baztertua, lausotua eta ezabatua izaten da egunkarien orrialdeetatik, eta hori bakarrik esplika daiteke medioek dituzten konpromiso politikoen irakurketaren bidez. Isla mediatiko elebakar eta kulturabakar hori bakarrik esplika daiteke itsukeria politikoagatik eta tenkamentu sozialaren espiraletik begiratuta; ez ordea garapen konbentzionalaren esparrutik edo justizia linguistikoa eta kulturaren ikuspuntutik.

Oro har, *medio eleanitzetan* erabiltzen den euskara gutxi da –ez da hurbiltzen irakurle potentzialen ezaguera-mailetara–, euskara apur horrek ez ditu beti Akademiak ezarritako irizpide ortografikoak onartzen –estandarren ordez, sarritan, forma dialektalak hobesten dira–, testu gehienak egunkariez kanpoko autoreek eginak dira –plantilako idazleen ordez, kolaboratzaileak dira idazle–, euskaraz argitaratutako tematika oso murrizta da –kultura, folklorea eta iritzia–, eta albistek merezi duten balorazio editoriala oso bigarren mailakoa da –barruko orrialdeetan txokoratuta–. Hamar egunkariaren artean, euskararen egoerak bi mediotan bakarrik egin du hobera, gutxi hala ere; medio horiek indar abertzaleek kontrolatutakoak dira: *Gara* eta *Deia* (azken horrek urrian abian jarritako erremodelazioak zer ekarriko duen ikusteke dago).

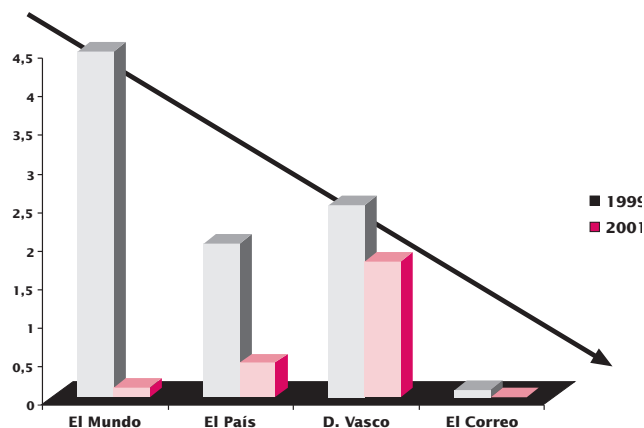
Euskara hedabideetan, beherakadaren isla (2)

1999-2001

El Mundo
El País
Diario Vasco
El Correo(*)

Albisteen %2tik %5era bitartean argitaratzen dute egunkari horiek euskaraz; euskararen erabilpenak beherantz egin du azken urtean.

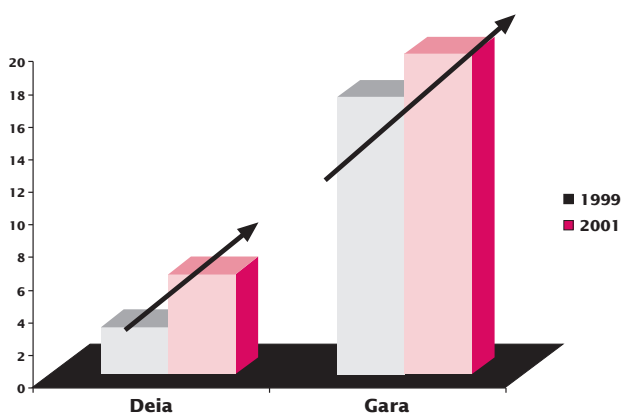
(*) *El Correo*ren datuak hurbilago daude lehen taulako egunkarienetatik; hemen agertzen dira *DV* eta *Correo* enpresa-talde berekoak direlako.

Euskara hedabideetan, beherakadaren isla (3)

1999-2001

Deia
Gara

Hautan egin du gora, pixka bat, euskararen erabilera; datuak, hala ere, oso dira desberdinak:

1. *Deiak* azken urtean gaintu egin du %5eko marra.
2. *Garak* %20ra hurbildu du euskararen erabilpena azken urteotan, modu nabarmenagoan azken honetan.

3. Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioak zer iritzi du horretaz guztiaz?

Euskal gizarteak ez du, oraindik, medioen jarduera zaintzeko eta hobetzeko erreminta publikorik sortu. Bada garaia, ordea, erreminta hori indarrean jartzeko. Gure inguru hurbileko enpresa idatzi mediatiko guztiak pribatuak dira eta euren gaineko kontrol soziala ez da erraza; bai ordea euren gaineko kontrol politikoa eta ekonomikoa. Enpresa pribatuaren jarduera linguistikoa ez dago arauturik Euskal Autonomia Erkidegoan, eta ez dago, batetik herritarrak horretan irrimo saiatu ez direlako eta, bestetik, erakunde publikoak horretan tematu ez direlako. Hedabideetan, baita pribatuetan ere, parekotasun linguistikoa bermatuko lukeen legearen beharra du gizarte kulturantz honek.

Erakunde publikoek enpresa pribatuen jarduera ekonomikoa zaintzen duten moduan –lapurketarik eta iruzurrik egon ez dadin–, ekoizpen mediatikoa bera ere –paperezko egunkaria– zaindu beharko lukete –bazterkeriarik egon ez dadin orrialdeetan–, eta presionatu –publizitate-espazioak agintzean, esate baterako– parekotasun-egoera linguistikoa hurbilago ikus dezagun. Bestela, gaitzak dira sinisten euskal erakunde publikoek gizarte kulturantzaren alde daudela dioten diskurtso horiek.

Egungo diskurtso mediatikoak ez du bermatzen hizkuntza-kolektibitateen arteko zubigintza-lana. Komunitate linguistikoak era-

bat aparte biziko lirateke Euskal Herrian euskaldunek ez balituzte inguru hurbileko erdarak ontzat hartu izan eta komunikazio-tresna gisa erabili. Ez da gauza bera gertatzen erdaldunen lerroetan, ez baitute aintzakotzat hartzen euskal hizkuntza komunikazio-tresna moduan. Hizkuntzen arteko lubakia ez da itxi, aitzitik, badirudi gero eta zabalagoa izan daitekeela, baldin eta neurri zuzentzailerik hartzen ez baldin bada, beste batzuen artean, baita hedabideen jardunari begira ere.

Zenbait hedabideek praktikatzten duten bazterkeria linguistikoa intentsitate ahuleko arrazakeriaren islatzat har daiteke. Arrazakeria linguistiko-mediatiko horrek ez du garbiketa etnikorik sustatzen; hala ere, ez da justua, zeren maila biko herritarrak sortzen baititu: batetik, goi-mailakoak –horiei euren hizkuntza hobestuan eskaintzen zaie informazio modernoa–; eta, bestetik, behe-mailakoak –hauek ezin dute jaso lehenengoek beste informazio euren hobestutako hizkuntzan, zeina zenbait euskal lurraldetan (nola Euskal Autonomia Erkidego osoan, hala Nafar Foru Erkidegoaren zenbait lekutan) ofiziala ere baden–.

Erakunde publikoek ezin dute ezer egin gabe segitu, ez du hori merezi eta euskaldunak.

Jose Inazio Basterretxea
Unibertsitateko irakaslea

Nolako harrera egiten diegu euskaldunok etorkinei?

Aldizkariak itaundutako lagun gehienek azpimarratzen dutenez, oro har, etorkinei egiten zaien harre-
ra ona da. Hala ere, elkarrizketatuek hainbat ñabardura gehitu dituzte: alde batetik, etorkinekiko tra-
tuan nabari dela Euskal Herria herri emigratzailea izan dela; bestetik, Euskal Herrira etorkin gutxi
datozela oraindik eta horrek saihestu egiten dituela beste eskualde batzuetan gertatzen diren isti-
luak eta gatazkak; azkenik, Espainiako Gobernuak onartutako *Atzerriartasun Legea* oztopo handia
dela etorkinen integrazioarako.

**Boladji Omer
Bertin Oke**
Eusko Jaurlaritzako
Inmigrazio
zuzendaria

Ikerketa batek aztertu du euskaldunek nola hartzen dituzten etorkinak eta, oro har, atzerriarrekiko jarrera ona da; ez dugu uste, hala ere, jarrera hori errealtzat hartu daitekeenik, orokor-

tzeta ez baita zuhurra. Ustezko jarrera on horrek, gainera, ez ditu ezkutatu behar zenbait talderen aurrean izaten diren jarrera eta jokabide xenofoboak, baztertzailak.

Nik balorazio positiboa egiten dut euskaldunek atzerriarrekiko duten jarreraz; baina kontuan hartu behar dira parametro batzuk: Euskal Herrira ez dator etorkin askorik, ez behintzat jarrera xenofoboak sortarazteko adina; hona datozen etorkinek lan egiteko aukera dute, lehendik bete gabe dauden lanpostuetan (bertako gazteek ez dituzte lehiakidetzat hartzen). Alde horretatik uler daiteke, neurri batean behintzat, euskaldunek etorkinekin duten jarrera ona. Gainera, euskaldunena, kanpora, atzerriara joan den herria da: euskaldun asko izan dira erbesteratu edo etorkin, eta beste herrialde batzuekin harremanak izan dituzte. Horrek ere erraztu egiten du etorkinen onarpena.

Baina gero eta etorkin gehiago izango ditugu, batez ere atzerrikoak eta, orduan, agian, gatazka gehiago sortuko dira euskaldunen eta etorkinen artean: kultura ezberdinak izateagatik, arrazoi ekonomikoengatik... Jarrera horien oinarrian aurreiritziak daude, funtsean. Horregatik, Eusko Jaurlaritzako Inmigrazio Zuzendaritzak sentsibilizazio kanpainak egingo ditu eta bultzatu elkarbizitzaren alde lan egiten duten taldeak. Jendearengana hurbiltzen saiatuko gara: erretiratuen etxeetan, eskoletan, auzoetan... kultura aniztasuna zabaltzeko eta ezagutarazteko.

**Agustin
Unzurrunzaga**
Gipuzkoako SOS
Arrazakeriaren
bozeramailea

Beste edozein gizartetan gertatzen den moduan, jarrera asko azaltzen dira euskaldunen artean ere: gorrotoa, mesfidantza, axolagabekeria, eskuzabaltasuna, elkartasuna... Gure gizarte honetan,

Atzerriartasun Legeak baldintzatzen du, modu gogor eta ezkorrean, etorkinen egoera: sarrera, egonaldia, lana, familiarekin elkartzeta, seme-alaben egoera, administrazioarekiko harremanak, giza eskubide funtsezkoenak, eskubide politikoak... Lege hori hankaz gora jartzen ez den bitartean, ez dira etorkinen eskubideak bermatuko. Hori da lehenengo muga.

Bigarrena da Eusko Jaurlaritzak ez duela inmigratio politikarik. Eta, nahiz eta atzerriartasuna bere arduraz zuzena ez izan, eduki beharko luke, gutxienez, honako sektoreetan: hezkuntza, etxebizitza, lana, gizarte ongizatea, osasuna, gazte etorkin zokoratuak, abegia, elkarbizitza erraztea. Eta gaiari benetan gerritik heltzeko, ez da nahikoa ikerketa politikak eta sentsibilizazio kanpainak antolatzea. Gehiago egin behar da. Hori da bigarren muga.

Hirugarrena, geure buruko mugek, geure aurreiritziek, mesfidantzek eta beldurrek osatzen dute. Zein erraz botatzen ditugun gure frustrazio eta egonezinak guk baino okerrago dauden eta guk baino eskubide gutxiago dituzten pertsonen bizkar gainean! Harremanez berba egiten ari garenez, kontuan hartu behar dugu harremanak, gutxienez, bi lagunengana kontua direla. Baina etorkinekiko harremanak asimetrikoak dira: izan ere, geuk ditugu baliabideak, geuk dugu boterea. Beraz, guri dagokigu ahalegin handiena egitea, eskubideen berdintasunean oinarrituko den gizarte integratua lortzeko.

Kebir Sabar **Mundu Arabiar Islamikoaren Donostiako zentruaren zuzendaria**

Etorkin magrebtarrak 60ko hamarkadaren bukaeran eta 70ekoaren hasieran hasi ziren Euskal Herrira etortzen. Isilpean edo nabarmendu barik ibiltzea zen etorkinen estrategia, harreman gutxi zuten euskaldunekin; baina geroago, 80ko hamarkadan, *Atzerritartasun Legea* indarrean jarri zenean, etorkinen presentzia gehiago nabaritu zen eremu publikoan: Euskal Herrian lehendik bazeuden Espainia aldetik etorritakoak kalean, eskoletan... eta, beraz, gu azkenak izan ginen iristen. Ez genuen aparteko arazorik euskaldunekin, baina bai gu baino lehenago etorri ziren Espainiako etorkinekin. Hurrengo hamarkadan, 90ekoan, Espainiako Gobernuak *Atzerritartasun Lege* berria onartu zuen: lege murriztailea, etorkinen askatasuna ukatzen duena eta bazterketa soziala eragiten duena; lotu egiten baititu etorkinak segurtasun, erlijio, lan eta delinkuentzia arazoekin. Eta iritzi sortzaileek ere eragin dute euskaldunen iritzian: etorkinen kontrako jarrera indartu egin zuten, zonalde batzuetan batez ere.

Euskal Herrian egon izan dira etorkinen kontrako jarrerak eta, gaur egun ere badaude, baina mugatuak dira eta erlatibizatu egin behar dira; izan ere, alde batetik, Euskal Herriko gizarteak ere bizi izan du emigrazioa krisialdi ekonomikoan, eta, elkartasuna adierazten die beste herrialde batzuei; bestetik, Euskal Herriko lan merkatuak eskulana behar du. Kontua da legeek nola lagun dezaket etorkinak gizartean integratzen. Irailaren 11ko Estatu Batuen kontrako erasoan ostean paradoxa hau gertatu da nire inguruan: kezka piztu da islamiarrek hobeto ezagutzeko. Jende guztiak jakin nahi du auzoko musulmanok nolakoak garen, Islama zer den, eta etorkinek ere ikusi dute inplikatu egin behar dutela beren kultura, erlijioa eta nortasuna zabalitzen eta ezagutarazten.

Eusebio Melero Beaskoetxea **Bilboko Gizarte Ongizate zinegotzia**

Gero eta etorkin gehiago datoz herrialde pobreetatik Europara, beren herrialdeetan ez dituzten baldintza duinen bila: lana, babes politikoa eskatzera... Guztiak behar dute gure laguntza eta euskaldunok ondo hartzen ditugu etorkinak. Izan ere, gogoan dugu euskaldunen aurreko belaunaldiak atzerira joan behar izan zutela.

Hala ere, Espainian indarrean dagoen *Atzerritartasun Legeak* baldintzatu egiten du etorkinei eskain diezaiekegun laguntza; etorkinei ukatu egiten baitizkie hainbat oinarrizko eskubide, berez, botere politikoez zaindu behar dituztenak: elkartzea, greba egitekoa, adierazpen askatasuna, norberaren askatasunari eta duintasunari lotutako eskubide banaezinak dira. Horrez gain, Espainiako Gobernuak bere borondatearen arabera banatzen ditu lan egiteko baimenak eta kanporatzeko aginduak. Alegia, lege horrek oztopatu egiten du etorkinen integrazio soziala. Horregatik, Bilboko Udalak bere gain hartu behar ditu, ahal duen neurrian, bertara datozen etorkinen oinarrizko eskubideen babesa eta integrazioa: errolatzea, hezkuntza, kultura, lan merkatuan sartzeko programak, osasun zerbitzuak, gizarte zerbitzuak, lo egiteko eta jateko lekuak. Eta, neurri handi batean, udal bakoitzak bere aldetik lan egiten du. Horregatik, behar-beharrezkoa da egoeraren diagnostiko bat egitea eta laguntza plan eta sare orokor bat diseinatzea. Ahalegin horretan, beraz, oso pozgarria da Eusko Jaurlaritzak Inmigrazio zuzendari bat izendatzea.

Luz Mari **Euskal Herriko Kolonbiarren Elkarteko (Asocolvas) idazkaria**

Ezin da esan euskaldun guztiak jarrera berekoak direla. Nire ingurukoek eta nik neuk sufritu duguna ikusita, esan dezaket euskaldunek ez dituzuela oso ongi tratatzen etorkinak. Zergatik? Alde batetik, batzuk oraindik arrazistak direlako; bestetik, askok lanpostua kentzera gatozela uste dutelako, nahiz eta guk bertokoez nahi ez dituzten lanpostuak onartzen ditugun; eta, azkenik, geure bizi baldintza kaskarretan oinarrituta, zapaldu, esplotatu egiten gaituztelako. Gehienetan, baldintza negargarriak onartu behar izaten ditugu, edo paperak ditugulako, edo paperik ez dugulako: soldata urria, lanegun luzea, eskubiderik ez. Nik hiru urte daramatzat Euskal Herrian eta hainbat arrazakeria kasu jasan behar izan ditut. Nire alaba, esaterako, ikastetxe batetik atera behar izan dut, bertako ikaskide batek bere azal beltzarana jasaten ez zuelako. Arazoak eta liskarrak saihesteko egin dut. Niri behin ez zidaten etxe bat alokatu azal beltzarana dudalako. Horrez gain, kolonbiar askok sekulako zailtasunak dituzte lana lortzeko, kolonbiarrak izateagatik.

Dena den, Euskal Herriko gizarte osoa ez da halakoa; kontua da jende askok ez gaituela ezagutzen eta epaitu egiten gaituela geure azalaren kolorean edo geure hizkeran oinarrituta. Horregatik saiakerak egin ditugu jendeak gu geu eta geure ohiturak hobeto ezagutzeko. Eta aintzat hartu behar da, neurri batean, guk errazago dugula integrazioa, gaztelaniaz hitz egiten baitugu. Beste batzuk, aldiz, beltzaranak dira eta ez dute gaztelaniaz hitz egiten. Horien integrazioa zailagoa da.

Jakes Goikoetxea
Kazetaria

ERGONOMIA

bulegoko lanetan (II)

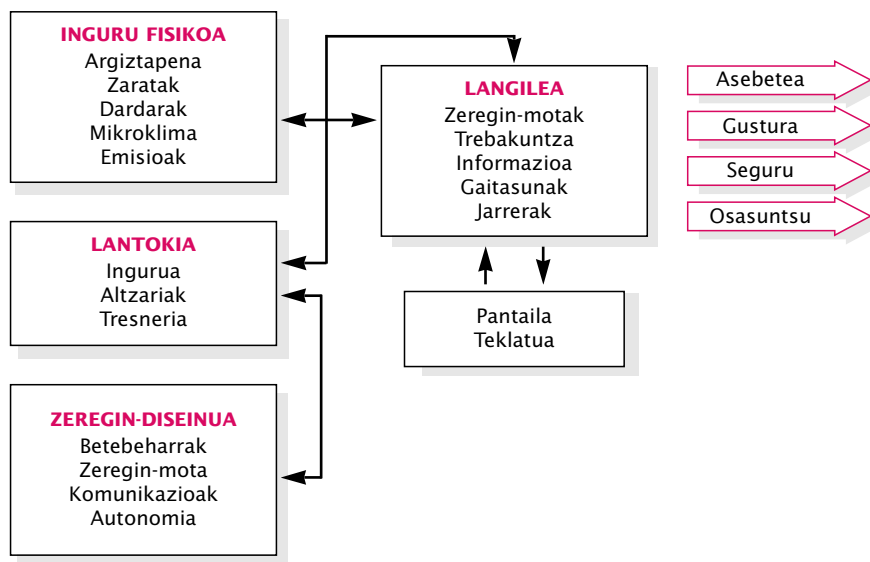
Langileek eurek adierazitako egoera arriskutsu eta deserosoak aztertu genituen aurreko artikuluan. Oraingo artikulua honetan, ikuspegi ergonomikotik hartu beharreko neurriak ikusiko ditugu, ea lortzen dugun langileak lana modu egokian eta gustura egin dezan, bere osasuna arriskuan jarri gabe.

Zer lortu nahi dugu bulegoko lanean, eta, batez ere, lan horretan ordenadore-pantailak erabiltzen direnean, ergonomia-printzipioak erabilia? Bada, lana, tresneria eta inguru langileari ondo egokitzea, langileak behar bezala, era egokian eta gustura lan egin dezan, bere segurtasuna eta osasuna arriskuan jarri gabe, ez fisikoki, ez psikologikoki.

Egun osoa ordenadore aurrean lanean emanda, ba al dakizu langile batzuek egunero-egunero zenbat aldiz mugitu behar

izaten dituzten burua eta begiak? 12.000 eta 33.000 bitartean. Zenbat aldiz egokitu behar diren begi-niniak? 4.000 eta 17.000 bitartean. Eta zenbat aldiz sakatzen dioten teklaturari? 30.000 aldiz. Zehaztasun horiek guztiak ikusita, ez da harrizkoa langile horiek hamaikatxo min eta kalte izatea han eta hemen. Ergonomiak, beraz, laneko osagai guztiak egokitu nahi ditu langilearen ezaugarriak zeintzuk diren aintzat hartuta.

Bulegoan, ordenadore-pantaila aurreko lanean aintzat hartu beharrekoak

Tresna eta osagai ergonomikoek lagundu egiten dute lantokia ergonomikoagoa izan dadin, hau da, langilea gusturago eta erosoago egon dadin bere zereginetan. Artikulu honetan, batez ere, laneko tresnak, osagaiak eta altzariak ikusiko ditugu, ezaugarri eta egoera ergonomikoak oinarritzat hartuta.

Altzariak

Ergonomia aldetik ondo prestatutako altzariak izatea oso garrantzi handikoa da, baina horrek ez du ezertarako balio izango, baldin eta gero ez badugu lanean jarrera egokirik hartzen. Beraz, osasuna zaintzeko orduan, altzari egokiak, bai, eta jarrera egokiak ere bai:

Mahaia. Laneko mahaia egokia izan dadin, zaindu beharrekoak:

- Egonkorra izan behar du; gainean jarritako tresneriari eta gainerakoei ondo eutsi behar die, mugimendu desatseginik egin gabe.
- Azaleko kolorea argia eta distira gabea izango da.
- Gaineko aldea, behar bezain handia eta zabala, laneko material guztia lasai jartzeko modukoa. Aholku modura esango dugu, gutxienez, neurri hauek izan behar dituela: 120x90 zentimetro.
- Barruko aldean ere nahikoa leku izan behar du, hankak lasai izateko, zangoak luzatzeko eta belaunekin ez ezereen kontra jotzeko. Gutxienez, honako neurri hauek gomendatzen ditugu: 60 cm zabal eta 65-70 cm sakon.
- Mahaia ertzetan ez du izan behar zauriak edo ebakiak egiteko moduko ezer.

Aulkia. Komenigarria da honelakoa izatea:

- Egonkorra izan behar du; onenak, bost hankako aulkiak dira, oso irristagarriak ez diren gurpilak dituztenak. Horrela, mugitzeko askatasun handiagoa izango dugu, eta aulkiak ez gaitu jarrera bat izatera behartuko.
- Gora eta behera, norberaren tamainara egokitzeko modukoa. Oinak lurra ukitzen. Bestela, pertsona txikienez eta umeentzat ona izaten da oin-euskarria erabiltzea; horrek, gainera, suspertu egiten du izterretako odol-zirkulazioa, barneko presioa handitu ez dadin.
- Aulkiaren bizkaraldea ere egokitzeko modukoa izango da: gora-behera, atzera-aurrera eta etzanago-zutikago. Gure bizkarraren egiturari egokitzearren, bizkaraldea S leun baten itxura izango du: ahurra, bularraren atzealdean, eta ganbila, gerrialdean.
- Beso-euskarriak ez dira ezinbestekoak; eta, edukitzekotan, altuera egokia izan behar dute mugimenduak ez eragozteko.
- Esertzeko tokiak malgua izan behar du, baina, aldi berean, sendoa. Nahikoa tarte utzi behar da beti eserlekuaren ertzetik belaunaren atzealdera, odol-zirkulazioa ez eragoztearren.
- Aulkia egokitzeko kontrolak eskuragarri egongo dira; ahalegin handirik egin gabe, laneko jarrera arruntean egonda, erraz erabiltzeko moduan.
- Hobe izaten da aulkiaren azala zimurra eta erraz aireztatzeko modukoa izatea.
- Komenigarriagoa da lanean etenaldi laburrak egitea, eta askotan; ez luzeak eta gutxitan. Ez da ona ordubetetik gora geldirik, eserita, mugitu gabe egotea.
- Tartean zenbait ariketa ere egin daitezke odol-zirkulazioa suspertzeko.

Osagaiak:

Eskutur-euskarria: komenigarria da teklatuaren eta mahaiko ertzaren artean distantzia egokia egotea, horrela lortzen baita teklatuaren ardatza, eskua, eskuturra eta besaurrea, guztiak plano horizontal berean egotea.

Hona hemen eskutur-euskarriaren ezaugarriak:

- Luzeran, gutxienez, teklatuak daukan neurri bera; sakonera, 50 eta 120 mm artekoa.
- Geometria, teklatuaren azalaren altuerari eta makurdurari egokitutakoa.
- Egonkorra izan behar du erabiltzen den bitartean.
- Ertzak biribilduak izan behar ditu.

Dokumentuen euskarria: honen bitartez, dokumentuak pantailaren parean jarriko ditugu, altuera eta ikusmen-ardatz berean. Era horretara, langileak ez ditu lepoa eta burua horrenbestetan mugitu behar, eta, beraz, gutxiago nekutzen da eta aha-lerin txikiagoa egiten du begiak egokitzen.

- Euskarria erraz egokitzeko modukoa izango da, altuera, makurdura eta distantzia aintzat hartuta.
- Dokumentuak erraz eta lasai jartzeko moduko tamaina izan behar du.
- Gogorra izan behar du, dokumentuen pisuari eusteko, eta ez du mugimendurik edo dardararik izango.

Dokumentu-euskarriak asko arintzen du lana, baina –oso deigarria da–, hala ere, langileek ez dute asko erabiltzen.

Oin-euskarria: lagundu egiten du ordenadore aurrean jarrera egokia hartzen, eta, batez ere, aulkiaren altuera egokituta, beso-

ak eta besaurreak 90°-ko angeluan jarrita eta pantailaren goiko ertza begien parean izanda, hala ere, oinak lurrian eroso jarri ezin ditzaketenei laguntzen die.

- Euskarriaren makurdura egokitzeko modukoa izango da, 5° eta 15° artean lurreko plano horizontalari begiratuta.
- Gutxienezko neurriak: 45 cm zabal, eta 35 cm sakon.
- Euskarriaren kanpoko aldea ez da irristakorra izango, ez gainaldean (oinak jartzeko tokian), ezta lurriari heltzeko tokian ere.

Jarrera egokia

Gorago esan dugunez, altzari ergonomiko hutsak ez dio langileari asko lagunduko, lanerako jarrera egokiak hartzen ez dituen bitartean. Beraz, hona hemen, erreferentzia modura, kontuan hartzekoak diren jarraibide batzuk. Jakina, hemengoak ez dira jarrera egoki bakarrak; beste batzuk ere izan daitezke egokiak. Kontua da langileari behar ez den aparteko nekerik ez eragitea.

- Izterrak horizontalean eta bernak bertikalean, euren artean 90° utzita.
- Belaunaren atzeko aldetik aulkiaren ertzeri 15-20 cm-ko tarte utzi behar da.
- Besoak bertikalean eta besaurreak horizontalean, ukondotik 90°-ko angelua utzita.
- Besaurrea eta eskua, zuzen-zuzen, eskuturra okertu barik.
- Eskuak lasai-lasai, zabaldu gabe eta alboetara okertu gabe.
- Bizkarrezurra zuzen, gorputz-enborra okertu gabe.
- Oin-azpiak lurrian.
- Begirada, zuzen, horizontalean, pantailako goiko ertzaren parean.
- Ikusmen-angelua alde batera eta bestera 60°-tik beherakoa izango da (horizontalean), eta 5° eta 35° bitartekoa goitik behera (bertikalean).
- Gorputza ez da estutu behar aulkiaren eta mahaiaren artean.
- Bizkarra, aulkiaren atzeko aldea ukitzen.
- Pantaila, begietatik 50-60 cm-tara (inoiz ere ez, 40 cm baino hurbilago).

Jarrera egokiak ————
Jarrera desegokiak - - - - -

José María Arberas
Osalan

Itsasoa. Lekeitioko berbak (1)
 "Lekeitioko berbak" lantaldea
 Lekeitioko Udala
 Lekeitio, 2001
 25 or.

Liburu erakargarri eta erabilgarria, benetan. Eskura izan behar dugun horietako bat. Lekeitiara joan ezker, sarri entzungo ditugun hitzen eta esaeren esanahi eta erabilera zuzena azaltzen ditu, marrazkiak lagun dituela: ba al dakizu *paparroiak* zertzuk diren? Eta *txitxiña*? Eta *apatxak*? Eta...? A, bigarren zenbakia, eguraldiari buruzkoa, dagoneko kalean da!

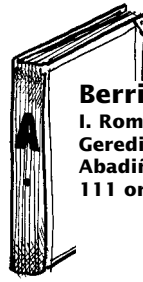
Euskal Morfologiaren Historia
 Azkarate, Miren; Altuna, Patxi
 Elkarlanean
 Donostia, 2001
 246 or.

Gaiaren inguruan lehendik ere hainbat lan izan badira ere, lan horiek sakabanaturik egon dira gehienak. Argitalpen honen bidez, osotasuna eman nahi izan diote gaiari aztertzaileek. Liburuak lau arlo hauek hartzen ditu: artikuluaurren sorrera eta euskal erakuslearen sistema zaharra; izen-sintagma mugatu eta mugagabea; kasu-marken sorrera eta bilakera; eta, azkenik, aditz-flexioko morfemak. Arlo horiek guztiak diakroniaren ikuspegitik aztertu dituzte egileek; izan ere, xedea azterketa historikoa egitea izan da.

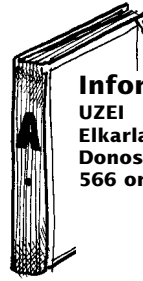
Mungia berbarik berba
 Gaminde, Iñaki
 Mungia Udala - Mungia Euskaldunduz
 Bilbao, 2001
 430 or.

Egileak Mungian egiten diren barietateak bildu eta nolokorak diren adierazten ditu. Datu guztiak jasotzeko, elkarrizketa askeak egin dira bizimodu arruntaren gai askoren gainean, eta, modu honetan, bildu ere, gai askori buruzko datuak bildu dira. Hona hemen landu diren gaiak: lehenengo, gizakia bera eta beronen premiak; bigarrena, gizakiaren ingurunea; hirugarrena, gizakiaren jardueraren nagusiak; eta, azkenik, berbeta bera. Azken atal bietan, jaso diren narrazioak eta kantak biltzen dira. Liburuarekin batera, CD bat argitaratu da, liburuak datuen grabazioak gordetzen dituen. Guztira 6.800 sarrera inguru batzen dira.

Berrizko euskera
 I. Roman Bravo
 Gerediaga Elkarteak
 Abadiño, 2001
 111 or.

Egilearen helburua Berrizko euskara jaso eta haren lekukotasuna ematea izan da. Horretarako, bertako zaharrei galderak gaztelaniaz egin eta euren euskaraz erantzun izan dute; eta, bestetik, pasadizuak kontatu dituzte euren hizkeran. Hona hemen landutako atalak: fonetika aldaerak, adjektiboa, determinatzaileak, deklinabidea, aditza, sintaxia, hiztegia, ipuinak, esaerak, esamoldeak, kantak eta koplak.

Informatika eta Internet Hiztegia
 UZEI
 Elkarlanean
 Donostia, 2001
 566 or.

Informatika arloan lan egiten dutenen hizkuntz beharizazonei erantzuteko, UZEIk hiztegi berri hau kaleratu du, 1993an argitaratutako informatika hiztegia oinarri hartuta. Garai hartako zenbait termino berrikusi dira eta kontzeptu berriak gehitu zaizkio. Hara landutako arloak: nabigazioa; merkataritza elektronikoa; posta elektronikoa, postazterrendak eta berri-taldeak; segurtasuna; telekomunikazioa, formatuak; txatak eta konferentziak; antolamendua eta erakundeak; fitxategi-transferentzia. Guztira 2.310 kontzeptu biltzen ditu hiztegiak. Baliokideak lau hizkuntzatan ematen dira: euskaraz, gaztelaniaz, frantsesez eta ingelesez.

Dirukiak: laneko euskara finantza-erakundeetan
 HABE, UZEI
 Donostia, 2001
 118 or.

Euskadiko Kutxak hala eskatuta, HABEK eta UZEIK, *Dirukiak* izeneko material didaktikoa prestatu dute. Ikasmaterial hau, finantza erakundeetako langileak trebatzeko erabiliko da. Izan ere, ikastunitateak langileen eguneroko eginkizunetan oinarritzen dira. Ikastunitateen bitartez, lau trebetasun komunikatiboak lantzen dira.

Euskara: ministro, enbaxadore eta konteen hizkuntza

O hizkoa dugu euskararen erabilpena baserriar eta arrantzaleen bizimoduarekin lotzea, hiritar mundutik kanpo utziz. Ezaguna da hiritarrek herrixketako biztanleak baztertu eta mespretxatzeko duten joera, baita azken hauen hizkuntza ere. Gure kasuan nabarmena izan da erdararen ospea basarteko euskararen aurrean eta beraz, hiritarrak, menperatu edo ez, erdararen munduan kokatzen ziren. Elebitasunaren presentzia erabat ahaztuz. Hots, garai hartako testigantza utzi duten atzerritarrek erdaraz komunikatzen zirenez bertako biztanleekin, euskaldunen kopurua, nahi gabe ere, murrizten zuten, ez baitziren konturatuzen beraiekin erdaraz egin arren, beste pertsona edota egoeratan euskarara jotzen zutela. Aurreko garai historikoei dagozkien testuak, ia bere osotasunean, gaztelaniaz idatzita egoiteak joera hori indartu du. Euskaldun zintzo eta jatorraren eredutzat nekazaria edo itsasgizona hartzeak, azkenik, hiriko biztanlea erdaldunen multzoan kokatzea ekarri du, irudiek estereotipoak sortzeko duten indarraren ondorioz. Badirudi, beraz, nekazari gehienek euskara baino ezagutzen ez zuten bitartean, hiritarrak erdaraz mintzatzen zirela. Zenbat une historikotan bereizketa hori errealitatearengandik nahiko hurbil egon badaiteke ere, ez dut uste hori izan denik Euskal Herriko berezko ezaugarria historian zehar.

Hortxe dugu, esaterako, Altuna familia. Azkoitiarra jatorriz, Argien garaiko adibide oparoa, Rousseuren laguna eta *Real Sociedad Bascongada de Amigos del País*-eko sortzaileetako bat dugu Ascensio Altuna. Bere semea, Ascensio Ignacio Altuna, Tolosako Villafuerteseko kontearen alabarrekin, Casildarekin, ezkondu zen 1830eko abuztuan. Kontea Gipuzkoako jauntxoetako bat izateaz gain (Aldundiko buru izan zen hainbat bider) Espainiako Gorteko pertsona garrantzitsua zen. Altuna eta Casildaren alabak, Luziak, euskaraz idatzitako gutunak bidaltzen zizkien Irundik bere aitona-amoneri. Are gehiago, Casilda hil zenean bere aitak honela esan omen zion Luziari, Kontearen emazteari bidalitako eskutitzean: “Ez negarric eguin zelura juanzan, zu ta ni Abuelaquinta Eladia-equin vicico guera”. Nabarmena da, beraz, Altunak ez ezik Konteak eta bere emazteak euskaraz bazekitela eta hori zela etxeko hizkuntza, nahiz eta agiri eta gizarte ekintza ugaritan gaztelania erabili.

Norbaitek esan dezake Altunaren kasua berezia dela. Izan ere, bere ondorengo bat Lardizabal familiarekin elkartu zen eta bere semea, Ignacio María Lardizabal Altuna Euzko Alderdi Jeltzalearen Gipuzko Buru Batzarreko lehen burua izan zen 1908an. Bere arreba, aldiz, Bergarako Monzon etxera ezkondu eta Telesforo Monzon ezagunaren amona dugu. Antzeman daiteke, beraz, sentiberatasun berezi bat bere kideen artean, euskal hizkuntza, ohitura eta nortasunaren inguruan.

Ezin esan gauza bera, itxuraz behintzat, Fermin Lasala y Colladori buruz. Kataluniatik Donostiara etorritako merka-

tari familia bateko semea, liberal porrokatua izan zen karlisten aurka eta Canovas del Castilloren alderdiko kide ospetsua. Alfontso XII.aren alde burututako lanen ondorioz Mandaseko Duke izendatu zuten. Bere bizitza politiko luzean diputatua izan zen hainbat aldiz, ministroa epe laburrean, baita Londonen eta Parisen enbaxadore mende bukaeran. Donostiako Egia auzoan dagoen Kristina-Enea Parkea berak eman zion hiririari. Ez zen, beraz, edozein Lasala jauna. Donostiako Udal Liburutegian gorderik dagoen bere liburutegian frantsesez eta ingelesez idatzitako liburu ugari aurkitu daiteke, ez ordea garai hartan euskaraz idatzirikoa apurrak. Ezin pentsa, beraz, gure hizkuntza ezagutzen zuenik.

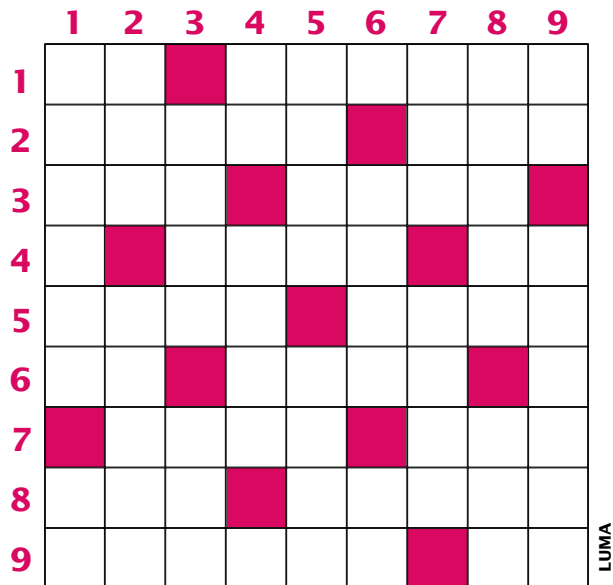
Bere agiritegia arakatzean, ordea, hara non aurkitzen ditugun bere eskuz idatzitako zenbait eskutitz euskara nahiko dotorean. Hartzailea ere, ez zen nolanaikoa, Ramon Brunet, Donostiako goi mailako beste familia bateko kidea, Oriako ehungintza lantegi handiko jabea eta Gipuzkoako politikan zeregin ugari bete zituen. 1890. urteko urrian bidalitako gutunean Lasalak euskaraz idatzeko zituen zailtasunak aitortu zizkien Bruneti, Aizkibelen hiztegia erabiltzen baitzuen eta Parisera eramatea ahaztu zitzaion: “Au izango da lenbico chanda eche ontatic euskeraz iscribitzen dala. On eguitendu, bañan izerditunaiz lan onekin”. Ez ziren txikiagoak Bruneten zailtasunak, “gure euskal izqueta maitagarria”n bi orrialde idatzi ondoren gaztelaniaz honela aitortu baitzion Lasalari: “Esta es, mi Señor Don Fermín, la primera carta que en toda mi vida he escrito en vascuence”. Zailtasunak zailtasun agerian dugu, berriro ere, euskararen ezagutza Gipuzkoako goi mailako pertsonen artean. Ezagutza are nabarmenagoa da kontuan hartzen badugu ez Lasala, ezta Brunet ere ez zirela euskal jatorrizkoak.

Bizkaiko kasuan adibideak ez dira hain nabarmenak, baina badugu bat edo beste. Irakurle orok ezagutzen du, bertatik pasa delako edota entzunez Bilboko Zabalburu enparantza. Zailagoa da, noski, toki horren izenaren nondik norakoa ezagutzea. Lur horien jabea bere garaian Francisco de Zabalburu bilbotarra dugu, Banco de Bilbaoren sortzaileetako bat, eta Bizkaiko hiriburuko pertsona aberatsa. Bilbon ez ezik Madrilen eta Murcian ere bizi izan zen, lan kontuak zirela medio. Alta, XIX. mendearen hirugarren herenean Zabalburuk euskara erabiltzen zuen bere zenbait laguni eskutitzak bidaltzeko eta euskal liburutegi oparoa bildu zuen Madrilera bere etxean.

Adibide apur hauek, noski, ez dira nahiko euskaren ezagutzari buruzko estatistika bat osatzeko, baina bai, nire ustez, behintzat, euskara eta erdararen arteko muga zehatz eta itxien aurrean beste ikuspegi batzuk lantzen hasteko.

Mikel Aizpuru
EHUKO irakaslea

Hitz gurutzatuak

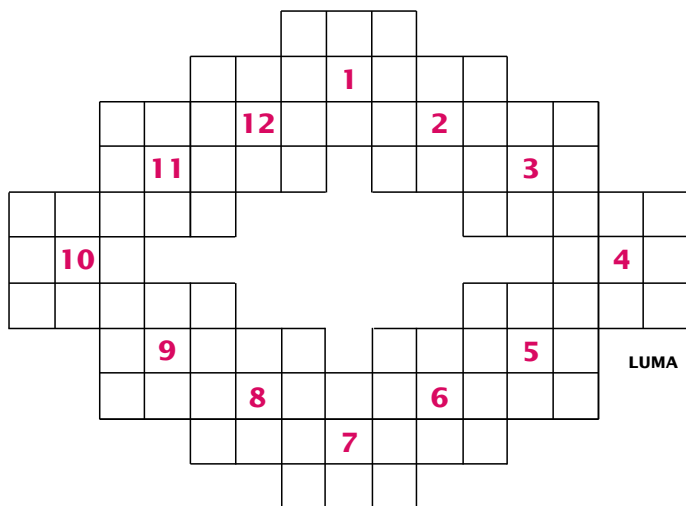
EZKER ESQUIN

1. Musika nota. Aurkitzeko ahaleginak egin. 2. Iparraldean, esna. Bizkaian, gehiegi. 3. Gu. Izan. 4. Uranioa. Bakoitzari bi. Galioa. 5. Nago. Barazki mota. 6. Kanpo. Ukapena. Röntgen. 7. Lapurdiko herria. Ikas eta Ari. 8. Infin., lortu. Iseka. 9. Hizkuntz zaharra. Har ezan!

GOITIK BEHERA

1. Adiskide mina. Kontsonante errepikatua. 2. Sarrera. Emakume zaharra. 3. Eraikin mota. Argi, hitz elkarketan. 4. Baldintzetan. Toles. Bat. 5. Gipuzkoako hiria. Bibliako pertsonaia. 6. Kontsonantea. Hegazti mota. Jainko egiptoarra. 7. Edo. Lanabes mota. 8. Barruko janzki. Norekin atzizkia. 9. Oinarritzko edari. Hegazti mota.

Zortziko txikian

Erantzun guztiak zortzi letrakoak dira. Hitzak ordu orratzen arabera bideratu behar dira zenbakiaren gaineko laukitik abiatuta.

1. Garratzak	5. Berritsu	9. Hatz-apaingarria
2. Pl., aran mota	6. Ikaragarri	10. Tematiak
3. Idazlan mota	7. Orrazteko tresna	11. Eromena
4. Karraskari mota	8. Bekaiztia	12. Gazte-sasoia

Euskararen inguruko zenbait telefono

- AEK: 94/424 17 10
- Argia: 943/37 15 45
- EIZIE: 943/27 71 11
- Euskal Herrian Euskaraz: 943/ 44 56 65
- Euskal Irrati Telebista (EITB): 94/ 603 10 00
- Euskal Kulturaren Erakundea: 00-335-59 93 25 25
- Euskaldunon Egunkaria: 943/30 02 22
- Euskaltzaindia: 94/415 81 55
- HABE: 943/02 26 00
- Helduen Euskalduntzerako Euskaltegia (HEI): 948/17 76 70-54
- Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (IVAP): 945/01 76 00
- Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza: 945/01 81 10
- Ikas eta Ari (IKA): 945/28 89 22-44
- IRALE: 945/27 44 00
- Itzultzaile Zerbitzu Ofiziala (IZO): 945/01 76 56. FAX: 945/01 76 03
- Kultura Saila: 945/01 94 64
- NAPIko Euskaltegia: 948/42 33 19-51
- NAPIko Euskara eta Hizkuntz Komunitarioak Zerbitzua: 948/42 33 49-51
- Udal Euskaltegiak: 94/440 62 17 943/80 52 54
- UZEI: 943/47 33 77

Soluzioak

Ezker eskuin:
 1. La. Bilatu. 2. Aizur. Lar. 3. Geu. Ukan. 4. U. Bina. Ga. 5. Naiz. Har. 6. At. Ukoa. R. 7. Sara. IKA. 8. Lor. Irain. 9. Latina. Noi

Goitik behera:
 1. Laguna. Ll. 2. Aie. Aisoa. 3. Zubi. Art. 4. Ba. Izur. 1. Irain. Kain. 6. L. Kaio. Ra. 7. Ala. Lala. 8. Tanga. Kin. 9. Ur. Arrano

Zortziko txikian
 1. Mikatzak. 2. Okarnak. 3. Saiakera. 4. Arratoi. 5. Moko-luze. 6. Izugarri. 7. Orraztiak. 8. Bekaiztia. 9. Eratzuna. 10. Seta-tiak. 11. Zorramena. 12. Gaztaroa.

Hitz gurutzatuak